

NR. 1

MARS

2026

MILJØ

Magasinet

Sprengt fjell i Beiarelva

Foto: Norges Miljøvernforbund

2025
ÅRET
OPPSUMMERT

85
MILJØSAKER
PÅ TURNÉ

36 000 KG
AVFALL RYDDET

VÅRE VIKTIGSTE SAKER

Vindkraft
Fornuftig energipolitikk
Oppdrett inn i lukkede anlegg
Strandrydding plast
Levende Hav
U-864, Kvikksølvubåten må heves
Dumping av gruveavfall i fjorder
Ren mat og rent miljø
Artsmangfold og biodiversitet
Rovdyr
Jordvern
Samferdsel
Miljøopplæring
Informasjonsarbeid

MEDVIRKENDE

Ansvarlig redaktør

Ruben Oddekalv

Redaksjon

Ørjan Holm, Arne-Roger Hansen,
Jon Bakke, Jan-Hugo Holten, Ida
Ringdal, og Ruben Oddekalv

Design og layout

Kaja Rismyhr og Ida Ringdal

Norges Miljøvernforbund
Org.nr. 871 351 082
Skutevikbodene 24

Postadresse:
Postboks 593
5806 Bergen

Tlf: 55 30 67 00
nmf@nmf.no

@miljovernforbundet

INNHOOLD

4 Leders ord

8 Levende hav 2025

9 Undervisning og strandryddeturné

10 Elver og vassdrag

10 Rydd i tide

11 From the mountains to the sea

11 FiuMare

12 Teineplukk

14 Oslofjorden sliter

17 Saltstrømmen og vernet som svikter et unikt økosystem

21 Krykjereir rasert i Tromsø

22 Havbruksmeldingen: et svik mot våre stedegne stammer av kysttorsk

24 Oppdrett på fri eksos i fjordene

26 Villreinen på Hardangervidda kjemper for livet

30 Ulveflokk forsvunnet sporløst fra Rotnareviret

32 Modalen viste vei – og sa tydelig nei

36 Fra fjell til fjord

40 Miljøturné 2025

42 Beiarelva

43 Båsmo gruvedrift

44 Oceanize

45 Vidar havvind

46 Google-datasenteret i Skien

47 Solabbor og Rotenon

48 Hardangervidda

49 Tannbørstedeponiet

50 Andøy Salmon

51 Akvafuture

52 Avsluttende ord

54 Miljømarkedet Bruktbygg

55 Luden Selskapslokale og Seletun Miljøhotell

56 Andre saker

Leders ord

2025 har vært året hvor vi virkelig har fått vist hva vi står for: miljøvern i felt, langs kysten, på fjellet og ute i lokalsamfunnene: «Ekte miljøvern skjer i felt». Det er ikke bare et slagord. Det er vårt motto, vår arbeidsmetode og vår identitet, det var derfor vi ble stiftet i 1993. Norge trengte en «utegående miljøorganisasjon» som er der miljøvernet skjer.. Og knapt noen gang tidligere har vi levd det ut så tydelig som dette året.

Vi har gjennomført to lands-dekkende miljøturneer på ett og samme år. Vi har reist Norge på kryss og tvers, besøkt lokallag, medlemmer, kontaktpersoner og støttespillere; fulgt opp tips og henvendelser på stedet; tatt tak i konkrete miljøproblemer der de faktisk skjer; og gjort jobben vi er satt til å gjøre: å forsvare naturen, ikke fra et kontor, men ute i den. Og ikke bare under turneene, det er slik vi jobber, hver dag!

Resultatet?

2025 ble vårt mest aktive feltår noensinne. Vi har avdekket ulovligheter, dokumentert miljøskader, stoppet inngrep, fjernet avfall, presset industrien til endring og gitt en stemme til naturverdier som altfor ofte blir overkjørt. Og viktigst av alt: Vi har vist at lokalt engasjement og nasjonal gjennomslagskraft er en kraftfull kombinasjon.

Men dette arbeidet kunne aldri vært gjort alene. Regionkontorene våre har levert som aldri før, fylkeslagene har vært synlige gjennom hele året, og lokallagene har holdt trykket oppe i alle våre kjernesaker, fra oppdrett og vindindustri til naturinngrep, artsvern, erosjon, forsøpling og kampene om kystsonen.

Summen av dette gjør oss sterke, gjør oss utholdende og den gir oss gjennomslagskraft som aldri før.

Når jeg ser tilbake på 2025, er det en ting som står klart: Organisasjonen vår har modnet. Vi er blitt enda mer samkjørte, mer målrettede og enda mer tro mot vårt oppdrag. Jeg mener det ikke er tilfeldig. Det er resultatet av flere år med strukturbygging, rydding, økonomisk disiplin, faglig styrking og en kompromissløs holdning til naturens interesser.

Vi har vokst, både i antall medlemmer og i gjennomslag. Og vi har igjen sett hvordan faget, feltarbeidet og integriteten vår gir oss den tyngden vi trenger for å få saker opp og frem.

Samtidig har vi måttet stå i kjente, men krevende kamper. Oppdrettsindustrien fortsetter å utfordre naturen, og i 2025 har det blitt enda tydeligere hvor store skadene fra både lakse- og torskeoppdrett faktisk er.

Vindindustrien prøver fortsatt å bre seg, både på land og i havet, og mange politikere leter etter raske løsninger i stedet for riktige løsninger. Vi har svart med fakta, feltarbeid og fag. Og med en tydelig stemme som ingen kan manipulere eller kjøpe.

Vi har også sett hvordan naturinngrepene fortsetter å spise seg inn i verdifulle områder, fra fjell til fjære. Hardangervidda, villreinen og de mange sårbare økosystemene vi har ansvar for, trenger et sterkere vern enn noen gang. Og når naturens interesser ofres for økonomisk vekst eller kortsiktige næringsmål, har vi igjen gjort det vi alltid gjør: Vi sier ifra, høyt, tydelig, og med miljøets beste som eneste utgangspunkt.

Midt i dette har skole- og kunnskapsarbeidet vårt fortsatt å vokse. Turneene, strand-ryddingen, undervisningen, møtene med barn og unge, alt dette er blitt en enda viktigere del av vår identitet. For når vi lærer og gir barna kjærlighet til naturen, lærer vi også samfunn å ta vare på den.

Når jeg skriver dette, er vinteren kommet. Lyset har tatt en pause og fargene er dusere. Fjellene har frosset og trekkfuglene er på et varmere sted (foruten sangsvanene da, de trekker fra polare strøk og til blant annet Vestlandet hvor vi har hovedkontor. For dem er vår vinter «Syden», noe jeg alltid har syntes var gøy).

Naturen er ellers i «dvale», skjønt det er den jo aldri. Men forandringene i sesongen minner meg om hvorfor vi gjør dette, selv om det er slitsomt iblant. Naturen spør aldri om mer enn den trenger. Men den gir oss alt. Det minste vi kan gjøre er å forsvare den, og der gjør vi så godt som vi kan.

Mange har fått med seg satsingen vår på sosiale medier hvor vi daglig gir følgerne våre innblikk i hverdagen vår og sakene vi jobber med. Vi er glade for å registrere at dette gjør at vi når lengre, og at flere blir oppmerksomme på hvor mye som skjer over hele landet og som gjør vårt arbeid som miljøorganisasjon viktigere enn noensinne!

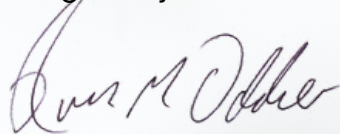
2025 har egentlig vært et formidabelt arbeidsår. Ikke enkelt, ikke friksjonsfritt, men viktig, riktig og effektivt.

Det gjør meg stolt. Det gjør meg takknemlig. Og det gjør meg trygg på at vi er på riktig vei. Da er det litt lettere å «være sliten» etter et hektisk år!

Til alle dere som har bidratt, ansatte, frivillige, medlemmer, støttespillere, samarbeidspartnere og alle som har møtt oss i felt: Tusen takk. Uten dere hadde vi bare vært en organisasjon for organisasjonens del, det skal vi aldri bli, men med alle dere på laget er vi et verktøy for å få gjort mest mulig miljøvern der det skjer: Nemlig i felt!

Vi sees i 2026, mer motiverte og lojale til selve miljøvernet enn noen gang.

Leder
Norges Miljøvernforbund

Ruben Mjelde Oddekalv

LEVENDE HAV 2025

et hav av handling langs Norges kyst

Av Ida Ringdal

Norges Miljøvernforbund har siden 1993 stått i fremste rekke for å beskytte miljøet gjennom kunnskap, handling og frivillighet. Vi er en miljøorganisasjon som alltid har valgt felt foran kontor-stolen, fordi ekte miljøvern skjer ute der problemene finnes. Med miljøvern, samfunnsutvikling og sosial rettferdighet som grunnpilarer, jobber vi for konkrete løsninger som skaper både handling og holdnings-endringer.

Under prosjektparaplyen **Levende Hav** samler vi alle våre sjørettede prosjekter. Arbeid som kombinerer praktisk miljøvern,

forebyggende tiltak og inkluderende aktivitet for barn, unge og lokalsamfunn. Vi rydder, underviser, kartlegger og mobiliserer, og vi gjør det fordi vi vet at kjærligheten til havet skapes gjennom opplevelser, kunnskap og deltakelse!

2025 ble nok et år hvor vi valgte å stå i felt, uansett forutsetninger. Flereprosjekter ble startet uten forutsigbar finansiering, men når tusenvis av elever står klare og havet trenger oss, da stiller vi! Det er denne viljen til å gjennomføre som gjør Levende Hav til et av Norges mest aktive og praktiske miljøinitiativ.

Foto: Norges Miljøvernforbund

UNDERVISNING- OG STRANDRYDDETURNÉ

I 2025 startet vi sesongen uten midler, men med tusenvis av elever og skoler booket og på venteliste. Miljøarbeidet har ingen pauseknapp, og derfor valgte vi å sette i gang likevel. Siden 2017 har turnéen vært vårt fremste tiltak mot marin forurensning, og vi vet at strandrydding kombinert med utendørs undervisning er et av de mest virkningsfulle verktøyene for å skape holdningsendring.

Fra april til juni reiste vi derfor fra Bodø til Tromsø, underviste over 6 500 elever, og tok med flere tusen ut på strandrydding. Resultatet ble over 12 000 kg marint avfall fjernet.

Når elever får se, ta på og være med selv, skjer det noe med dem. Det skaper en sterk tilknytning og et mer bevisst forhold til havet, og er med det et viktig bidrag til å bygge morgendagens miljøvernere. Siden oppstarten i 2017 har prosjektet samlet inn mer enn 325 tonn marint avfall, undervist over 35 000 elever og engasjert over 15 000 mennesker i strandrydding!

Vi har reist land og strand og dekket tusen-vis med kilometer fra sør til nord. Jobben med å rydde norskekysten slutter aldri, og vi er i gang med planleggingen av videre tokt i 2026.

Foto: Norges Miljøvernforbund

ELVER OG VASSDRAG

systematisk elverydding

2025 var året hvor vi systematisk tok for oss elver og vassdrag, stedet hvor plasten starter sin reise mot havet. Med støtte fra Handelens Miljøfond ble fire elver i Bergennområdet ryddet over seks intensive uker, i et prosjekt som kombinerte ansatte og frivillige.

Resultatet ble 7,4 tonn med avfall fjernet fra Arnaelva, Haukåselva, Nesttun-vassdraget og Oselva!

RYDD I TIDE

profesjonell strandrydding

NMF er en av de profesjonelle rydde-aktørene i det nasjonale programmet Rydd i Tide, og også i 2025 gjorde teamet vårt en enorm innsats. I år ryddet vi 23,8 tonn marint avfall på Vestlandet og dekket over 486 kilometer av noen av Norges mest krevende kystområder.

Arbeidet krever utholdenhet, presisjon og lokal kunnskap. Våre ansatte har stått i storm, regn og utfordrende terreng, og de har gjort det med en utrettelig motivasjon for et levende hav.

FROM THE MOUNTAINS TO THE SEA

internasjonal ungdom og felles innsats

FTMTTS er et Erasmus+ prosjekt hvor ungdom som har behov for en annerledes skolehverdag får utfolde seg, lære og føle på mestring gjennom ulike feltturer. I årene som kommer vil prosjektet kunne tilby feltkurs til alle deltagerlandene: Østerrike, Italia, Nederland, Hellas og Kypros.

I august 2025 samlet vi ungdom fra seks europeiske land til ti dager på vårt miljø- og konferansehotell Seletun. Målet var å skape engasjement, mestring og kunnskap om miljøvern, med et ekstra fokus på marint avfall og kystøkologi.

Ungdommene ryddet over 650 kg marint avfall, besøkte forskningsområdene våre og fikk innsikt i hvordan NMF jobber i felt. Tilbakemeldingene var sterke: oppholdet ga varig motivasjon og en ny forståelse av miljøutfordringer og mulige løsninger.

FIUMARE

europesk modell inspirert av levende hav

Prosjektet FiuMare, støttet av Erasmus+, bygger direkte på metodikken vår i Levende Hav sin Undervisning- og strandryddetur.

2025 er prosjektets andre år og fortsatte med rydding og undervisning i Italia, fra Genova og Lake Como til elven Veneto og Adriaterhavet. I år fjernet FiuMare over 10 tonn avfall, underviste over 2 000 elever og gjennomførte mer enn 30 ryddeaksjoner.

Modellen viser hvordan inspirasjon og kunnskaps-overføring kan skape ringvirkninger langt utenfor landets grenser.

TEINEPLUKK

kampen mot spøkelsesfiske

Tapte fiskeredskaper er en av de største truslene mot livet langs norskekysten. Gjennom pilotprosjektet Levende Hav, Teineplukking, har vi etablert fundamentet for en fullskala oppryddingsmodell.

I 2024 ble 239 spøkelsesredskaper fjernet. I 2025 har vi arbeidet bak kulissene med systematikk, partnerskap og metodikk, samtidig som vi har gjennomført flere ryddeaksjoner med dykkerklubber og fridykkermiljøer.

Målet for 2026 er klart: en full satsing på systematisk undervannsrydding langs hele Vestlandet.

Et levende hav trenger handling. 2025 har vist at Levende Hav ikke bare er en kampanje, men et løfte: vi skal være i felt, vi skal rydde, undervise, kartlegge og inspirere. Vi skal vise løsninger og stå opp for havet sammen med lokalsamfunn, elever, frivillige, fagfolk og samarbeidspartnere.

Norskekysten er lang, utfordringene store og ressursene ikke alltid forutsigbare. Men vi vet én ting: ingenting endres hvis vi ikke står der ute, i fjæra, ved elva eller i båten.

Ønsker du å følge arbeidet vårt dag for dag? Vi publiserer fortløpende befaringer, resultater og sakspresentasjoner på våre plattformer under Norges Miljøvernforbund, samt på vår nettside nmf.no.

Marint søppel i Lofoten.
Foto: Norges Miljøvernforbund

OSLOFJORDEN SLITER

Regjeringen innfører tiltak

Av Jan-Hugo Holten

Miljøtilstanden i Oslofjorden er svært dårlig. Økende befolkning har ført til store kloakkutslipp i tillegg til avrenning fra jordbruket og utslippene fra industrien. Fiskeritrykket i fjorden har vært uakseptabelt høyt. Regjeringen iverksetter derfor fiskeritiltak som vil kunne bidra til at faunaen i fjorden får bygge seg opp igjen. Det er klart at disse tiltakene vil få konsekvenser for både fritidsfiskere og kystfiskere. Man er nødt til å tenke langsiktig. Alternativet ville vært så mye verre. Utfordringen i dag er de uakseptable store kloakk- og industriutslippene.

Det er 3 hovedproblemer i Oslofjorden

Den økologiske tilstanden i Oslofjorden er under sterkt press. Det er tre hovedårsaker til dette: 1) Forurensing fra landbruk, avløp og industri, med for stor tilførsel av næringsstoffene nitrogen og fosfor samt ulike miljøgifter; 2) Langvarig overfiske, med blant annet bunntråling som ødelegger for livet på havbunnen; og 3) Bygging i strandnære områder, som stenger allmennheten ute fra friluftsliv og gir økt belastning på økosystemene.

Regjeringen vedtok i 2021 en femårig tiltaksplan for å bedre tilstanden for miljø og friluftsliv i Oslofjorden. Tiltaksplanen inneholder 63 tekniske tiltak, og 19 tiltak som skal gi mer kunnskap om fjordens tilstand og hvordan tilstanden kan bedres.

Nullfiskeområder

Det vil bli innført tre store nullfiskeområder i Oslofjorden, i indre fjord og ved nasjonalparkene i ytre fjord på Færder og Ytre Hvaler. I nullfiskeområdene blir alt fiske forbudt, både for yrkesfiskere og fritidsfiskere.

Fiske etter anadrom laksefisk, somsjørret og laks, vil også være omfattet av forbudet.

Krabbefiske med snøre for barn vil fortsatt være tillatt, og det kan bli gitt dispensasjon til forsknings- og undervisningsaktiviteter og fjerning av stillehavsøsters. Det vil også være mulig å søke om dispensasjon til aktiviteter som formidler kystkultur med fokus på fiske og annen høsting av levende marine ressurser, i regi av f.eks. kommuner eller foreninger. Slike aktiviteter skal foregå på mest mulig skånsom måte, og hensynet til økosystemet skal veie tungt. I tillegg vil det bli innført redskapsbegrensninger for både fritids- og yrkesfiskere.

En forutsetning for å nå tiltaksplanens mål om en renere og mer levedyktig Oslofjord er å trappe opp innsatsen vesentlig på disse sju innsatsområdene:

- Avløp
- Jordbruk
- Miljøgifter og forsøpling
- Sårbare arter er arter som står i fare for å bli utrydningstruede. En naturtype er en ensartet type natur som omfatter alle levende organismer og de miljøfaktorene som virker der, eller spesielle typer naturforekomster som dammer, åkerholmer eller lignende, samt spesielle typer geologiske forekomster ifjr. Naturmangfold-lovens § 3.
- Restaurering av forringet natur
- Friluftsliv
- Tverrgående tiltak

Krever kraftig innskjerping av utslippstillatelsen til Chemring Nobel

NMF har fugt bedriften Chemring Nobel over flere år og også delvis befart bedriften i 2024, men ble der stanset av militære vakter. Som et ledd i behovet for mer høyeksplosive emner til krigføring har bedriften som ligger i Gamle Sætre kommune (nå Asker kommune) vest for Oslo fått utvidet sine rammer på produksjon og utslipp, som medfører et betydelig økt nitrogenutslipp til Oslofjorden. Nitrogenet har negativ effekt på fjorden, fordi det fører til rask vekst av trådalger kalt lurv, som overtar for tareskog, ålegressenger og andre oppvekstområder for fisk og andre arter.

Her ble NMFs saksbehandler stanset av militære vakter.
Foto: Norges Miljøvernforbund.

Flere uanmeldte utslipp

NMF har nå avdekket at bedriften over få år har hatt flere uanmeldte og ulovlige utslipp, det siste så sent som i forrige måned (september 2025). Utslippene har vært av blant annet eddiksyre, uttynnet kloakk og stoffet N-butylacetate (bu-ac). Disse utslippene har skjedd med så stor regularitet at NMF begynner å stille spørsmål ved bedriftens evne til å levere i forhold til den tillatelsen den har fått. Dette har medført at vi har tatt kontakt med Miljødirektoratet, som både er etaten som «har» bedriften og med andre ord gir tillatelsen til bedriften, og som har tilsynet med bedriften. Det siste innebærer regelmessig inspeksjon.

NMF var i kontakt med direktoratet i september 2025 om det siste utslippet via overvann. Det viste seg at direktoratet var ukjent med utslippet. Det betyr at det er ikke alt bedriften gidder å rapportere videre. Det viste seg og med eddiksyreutslippet der rapporteringsrutiner ble brutt. Det er åpenbart for NMF at bedriften må få en reaksjon fra Miljødirektoratet.

Miste tillatelsen eller få den strammet inn

NMF anser at en kraftig advarsel og gjennomgang av utslippstillatelsen med innskjerping av vilkår er et minimum direktoratet må komme med overfor Chemring Nobel nå. Skulle det fortsette med utslipp som ikke er omsøkt, er det snakk om å trekke tillatelsen. Klausul om dette må innarbeides i utslipps-tillatelsen til Chemring Nobel som NMF gikk gjennom nylig. Forurensningen til Oslofjorden må reduseres betydelig om fjorden skal reddes fra økologisk kollaps.

SALTSTRAUMEN OG VERNET SOM SVIKTER ET UNIKT ØKOSYSTEM

Av Jon Bakke

Saltstraumen – vill, vakker og våt eller fritidsfiskernes søppelplass? Bak det som skal være et marint verneområde, skjuler det seg et økosystem under press. Fritidsfiske, forsøpling og oppdrett setter dype spor i naturen. NMF krever at Saltstraumen får reelt vern – ikke bare fine ord på papiret.

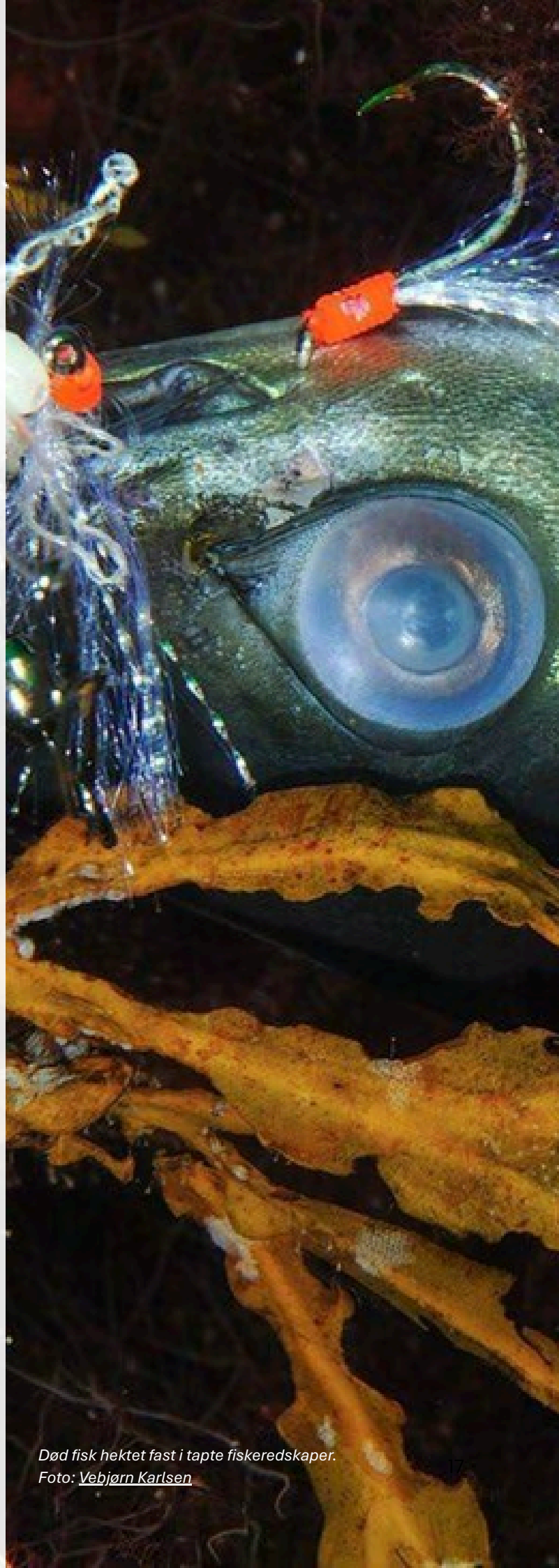
En illusjon av beskyttelse

“Formålet med Saltstraumen marine verneområde er å ta vare på et område som inneholder truet, sjelden og sårbar natur, representerer bestemte typer natur og som har særskilt naturvitenskapelig verdi”. Slik innledes § 1 i forskriften om Saltstraumen marine verneområde. Så langt alt vel. Resten derimot er trist lesning om natur eller artsmangfold betyr noe.

Les hele forskriften her: [Forskrift om vern av Saltstraumen marine verneområde, Bodø kommune, Nordland – Lovdata](#)

Det er fortvilende å lese om, og deretter forstå rekkevidden av forskriftens § 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene, § 5. Spesifiserte dispensasjons-bestemmelser og § 6. Generelle dispensasjons-bestemmelser.

Saltstraumen er sterk, men sjanseløs mot dagens tillatte menneskelig påvirkning. 12 år etter opprettelsen av verneområdet, er sannheten at Saltstraumen marine verneområde er fylt med druknede sjøfugl, død og skadet fisk, tonnevis med sluker og annet fisketilbehør og milevis med «nylonsnøre».

Død fisk heftet fast i tapte fiskeredskaper.
Foto: [Vebjørn Karlsen](#)

Det tapes i snitt i sesongen mer enn 100 sluker, blysjøkker mm. hvert døgn. Dette er uholdbart og må opphøre. Dette er JUKSEVERN på sitt verste. Et så spesielt og egenartet økosystem har i realiteten ingen reell beskyttelse. Saltstraumen og nærliggende områder fylles med bly, plast og nylon, som i tillegg driver et «spøkelsesfiske» av dimensjoner og resultatet av dette igjen, er dyreplageri og lidelse.

Oppdrett, forsøpling og artskollaps

På toppen av det hele har oppdretts-industrien fått anledning til å plassere seg på begge sider av Saltstraumen. Vi snakker drift i åpne merder som sprer slam, kloakk, næringssalter, fosfor, nitrogen og kobber ut i det sårbare miljøet. Skal det drives oppdrett så nært et så sårbart verneområde, må betingelsen være at anleggene lukkes!

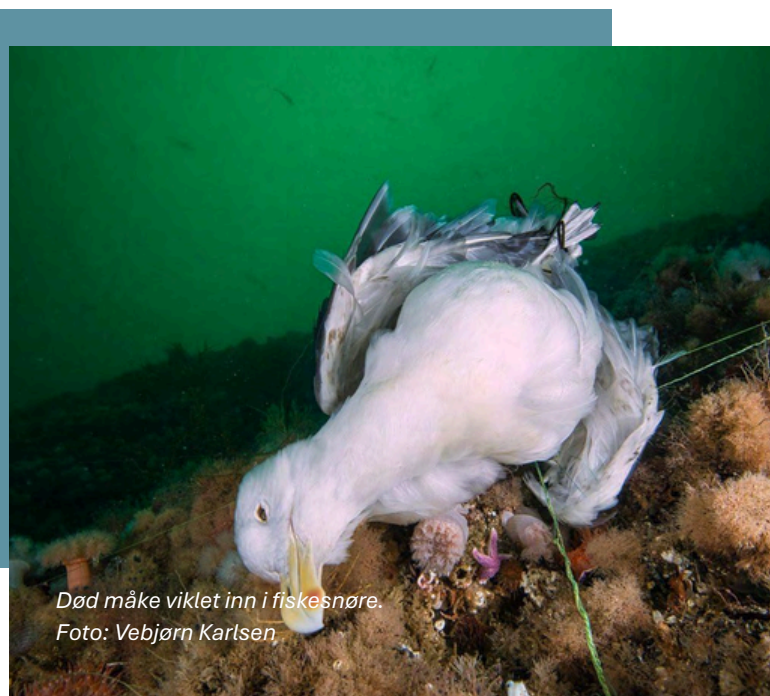
Hvor mye skal et norsk marint verneområde egentlig tåle? Svaret må være mye mindre enn det utsettes for i dag. Alt nå vet vi at ikke alle arter tåler vår bruk av Saltstraumen.

3. september 2024 fredet man steinbiten i verneområdet. Tareskogen har minnet kraftig og den er fullstendig avhengig av steinbitens beiting på kråkeboller. Uten steinbiten har tareskogen tapt kampen mot kråkebollene. Men, steinbiten, tareskogen og kråkebollene er ikke alene i Saltstraumen. De er bare deler av et økosystem. Et sårbart, sjeldent og truet økosystem som vi mennesker tar så vesentlige biter av, at det er i ferd med å ødelegges. Man må ikke gjøre de samme feilene i sjø,

som man i mange områder har gjort på land. Det er ikke mulig å ta viktige brikker ut av et økosystem og deretter «forvalte det friskt igjen». Balansen må gjenopprettes, biomangfoldet på plass igjen og biomassen må økes.

Den marine naturen kan da, med sin evne til å restaurere seg, bli et motstandsdyktig og velfungerende økosystem. Vern må være reelt og alle arter må beskyttes. Null fiske, null høsting og sterk beskyttelse er nødvendig over lang tid om Saltstraumens unike natur skal kunne bevares for fremtiden.

Det kan umulig være vanskelig å overføre erfaringene knyttet til andre sårbare økosystemer som er på grensen av kollaps. Handle nå for å ta vare på og forsterke økosystemet er både billigere og bedre enn å skulle restaurere det de vi har ødelagt senere. Om det lar seg reversere.

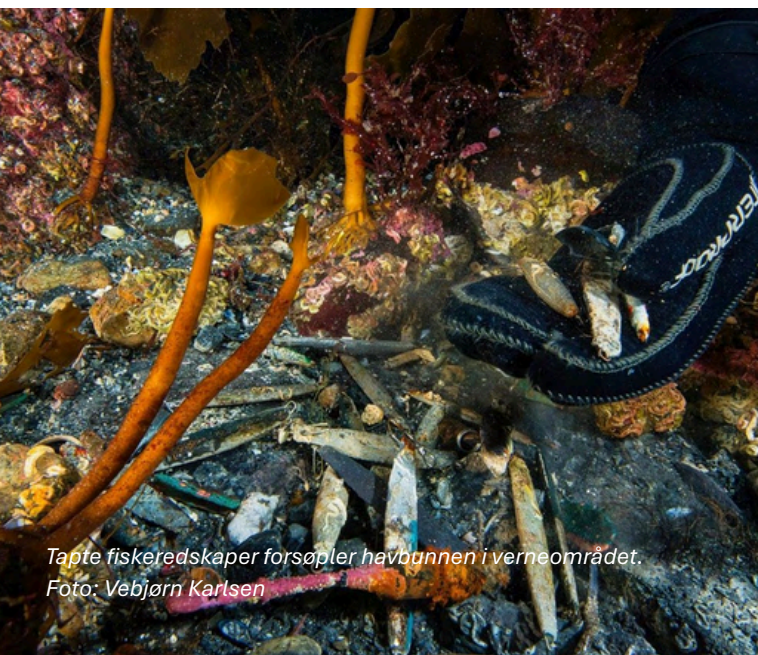

*Død måke viklet inn i fiskesnøre.
Foto: Vebjørn Karlsen*

Plan uten kraft: Forvaltningen mangler verktøy for vern

Det er interessant å se hva NINA mener om forvaltningsplanen som ble vedtatt i 2025. [Pressemelding](#) fra Statsforvalteren. Kort utdrag: «NIVA mener forvaltnings-planen har store mangler. Planen mangler definerte bevaringsmål og vil dermed ikke være et praktisk hjelpemiddel til å forvalte området og de marine verneverdiene i området.

Naturverdiene er godt beskrevet, men ikke truslene og mulige tiltak for å bevare naturverdiene. Det er vanskelig å se hva planen består i, med unntak av at det er laget en plan/strategi for besøksforvaltning. NIVA mener det er bekymringsfullt og virker meningsløst at det viktigste planlagte skjøtselstiltaket er å finansiere frivillige fritidsdykkere til å rydde opp et omfattende forsøplingsproblem som skyldes tillatt fiske i verneområdet.»

Tapte fiskeredskaper forsøpler havbunnen i verneområdet.
Foto: Vebjørn Karlsen

Statsforvalterens kommentar er unnvikende og sier således sitt: «Vi synes NiVA, Nord&Ne og Interessegruppa for Saltstraumen marine verneområde har en overdrevet forventning til forvaltningsplan og forvaltningsmyndighet. Side 2/17 og side 3/17.

Målsetningen til forvaltningen av Saltstraumen marine verneområde framgår av formålsparagrafen i verneforskriften. Bevaringsmål er et forvaltningsverktøy som brukes der det er behov for tilstandsovervåkning i etterkant av skjøtselstiltak. Det er Statens Naturoppsyn som gjennomfører overvåkingen på oppdrag fra Statsforvalteren.

Statens Naturoppsyn leverer ikke tjenester under vann, derfor er det foreløpig ikke aktuelt med bevaringsmål under vann i marine verneområder i Norge. Det er et relativt nytt forvaltningsverktøy og det er kun de færreste verne-områdene som har fått egne bevaringsmål. Det er på ingen måte sann at forvaltningen av verneområder står og faller på om verneområdene har fått bevaringsmål eller ikke.

NMF krever at Norge etablerer flere sterkt håndhevede og fullt beskyttede marine verneområder. Nullfiske må være hovedregelen. Saltstraumen bør vær blant de første! Disse må være marine nøkkelhabitater der målet må være å øke biologisk mangfold og biomasse og der gjennom å forsterke motstands-dyktigheten til de marine økosystemene.

Ikke mer «juksevern» nå, men reelt fremtidsrettet vern!

Saltstraumen.
Foto: Norges Miljøvernforbund

KRYKKJEREIR RASERT I TROMSØ

Av Ørjan Holm

Krykkje (Rissa tridactyla) er en rødlistet måkeart som i mange år har trukket inn til tettsteder og byer, spesielt i Nord-Norge, for å hekke.

I Tromsø har man bygd såkalte krykkjehotell for å avlaste vinduskarmen på bygninger fra å bli okkupert av krykkje. Men, ikke alle krykkjer hekker der.

I hekketiden er det forbudt iht, Naturmangfoldlovens § 15: Ved enhver aktivitet skal unødig skade og lidelse på villlevende dyr og deres reir, bo eller hi unngås. Så det er ikke lov å fjerne reir, egg eller fugleunger fra hekkeplassen.

Krykkje har hekket i Tromsø i mange år og blir diskutert i media hvert år. NMF ble derfor overrasket da det i avisa Nordlys ble dokumentert at rasering av krykkjereir skjedde ved en av byens travle gater.

NMF politianmeldte forholdet raskt. Saken burde være veldokumentert. Saken ble henlagt.

Her fjernes reiret til den rødlista fuglen

FJERNET: Mellom klokka 10.30-11.30 torsdag ble rundt fire krykkjereir fjernet fra vinduskarmene på dette huset sør i Tromsø sentrum.
Foto: Nordlys-tipsere

HAVBRUKSMELDINGEN

Et svik mot våre stedeagne stammer av kysttorsk

Av Arne Roger Hansen

Den 10. april la regjeringen frem sin havbruksmelding som alle har ventet på i lang tid. Her var forventningene store til at vi endelig skulle få en melding som tok naturen og vår felles villfisk på alvor etter 50 år med drift i åpne merder med store alvorlige negative konsekvenser for vårt felles miljø i fjordene, og som utrydder våre stammer av villfisk som et endelig resultat.

Regjeringen svikter kysttorskens fullstendig

Regjeringen øker takten og legger nå til rette for en ytterligere eskalering av torskoppdrett, prisen betaler kystøkologien og felleskapets ressurser. Som om man ikke har lært noen ting av alle feilene fra laksenæringen fortsetter regjeringen å tilrettelegge systemet for stadig vekst i torskoppdrett. Når vi gjentatte ganger skriver til regjering og departement og advarer mot effektene fra oppdrett av torsk svarer de med at de vil ha mer, noe havbruksmeldingen med all mulig tydelighet viser. Dette er en hån mot både kysten, villtorskens, kystøkologien og alle som investerer tid i å bevare en frisk og levedyktig kyst i Norge.

Alle miljøproblemene vi kjenner så alt for godt fra lakseindustrien er godt representert i torskoppdrettsindustrien og belastningen på de allerede overbelastede fjordene våre vil øke dramatisk. Når regjeringen den 10. april la frem sin havbruksmelding var forventningene store til at vi endelig skulle få en melding som tok naturen og vår felles villfisk på alvor. Etter 50 år med drift i åpne merder med store alvorlige negative konsekvenser for vårt felles miljø i fjordene, og som utrydder våre stammer av

Oppdrettstorsk.
Foto: Norges Miljøvernforbund

villfisk som et endelig resultat hadde vi et sterkt håp om at regjeringen ville ta naturens side. NMF var spesielt forventningsfulle til at Regjeringen skulle ta våre, og også forskernes advarsel på alvor om at det «Det nye oppdrettseventyret» med stadig mer oppdrett av torsk med stor sannsynlighet har store negative innvirkninger på kysttorskstammene.

NMF har her i flere omganger påpekt at torskoppdrett rett og slett ikke har livets rett, og bedt om en full stopp av alt oppdrett av denne fiskearten. Men her ble skuffelsen stor. Ikke et eneste ord om torskoppdrett i den 100 sider lange rapporten som for det meste handler om lakselus, dødelighet i merdene, og om hvordan denne industrien skal kunne vokse hvis de får orden på de 2 parameterne, lakselus og dødelighet. Tvert imot så leser NMF meldingen slik at regjeringen har et mål om å fjerne kravet om å søke konsesjoner med spesifikke arter. En skal altså kun kunne søke om en akvakultur tillatelse uten å måtte spesifisere hvilke arter, eller mengde fisk en ønsker konsesjon for.

Videre mener NMF at dette også kan føre til at en kan bytte mellom arter en oppdretter kan oppdrette, hvis alle de andre kriteriene fra overordnende myndigheter som utslippstillatelse, lusegrenser etc.. er godkjent. Altså, sliter oppdretter med å holde seg innenfor lakselus grensene med oppdrett av laks og ørret, så kan de lett bytte om til å oppdrette torsk som lakselusa ikke setter seg

Sitat Havbruksmeldingen: "Det vil fortsatt være krav om tillatelse etter akvakultur-loven for å drive med akvakultur. Akvakulturtilatelsen skal etter forslaget gi rett til akvakulturproduksjon i et bestemt geografisk område, men vil ikke inneholde mengde- eller artsbegrensninger."

Hva har NMF gjort tidligere og hvorfor er torskeoppdrett så farlig?

Slik vi ser det utgjør torskeoppdrett en stor trussel mot norsk villfisk, kystøkologien, vår kystkultur og vår unike kyst. Regjeringen

innser tydeligvis ikke alvorret med å ha en overhengende risiko for innblanding av fremavlede meget dårlige egenskaper fra degenerert oppdrettstorsk inn i våre ville torskebestander.

Nå har det vært flere massive rømminger der bransjen med all tydelighet har bevist at de ikke er modne nok til å håndtere en så viktig art som torsk. 87 000 gyteklar oppdrettstorsk rømte fra et anlegg i Volda, og i Meløy ble det fisket opp mengder med rømt gyteklar oppdrettstorsk samtidig som selskapet ikke ville vedkjenne seg at det hadde rømt fisk fra deres anlegg.

Først da fiskeridirektoratet gentestet torsken fra å stamme fra Norcod sitt anlegg i Meløy innrømmet de at fisken kom fra deres anlegg. Videre så rømte det i senere tid 22 000 torsk også fra et Norcod anlegg i Nesna kommune.'

OPPDRETT PÅ FRI EKSOS I FJORDENE

Av Ruben Oddekalv

I flere tiår har Norges Miljøvernforbund stått i frontlinjen for å tvinge frem endringer i oppdrettsnæringen. Kravet har vært tydelig: åpne merder må erstattes av flytende lukkede anlegg med full rensing. Kampen har pågått i snart 30 år, og vi er fortsatt på ballen.

Hvorfor: Fordi åpne oppdrettsanlegg slammer ned fjordene våre og kveler sakte, men sikkert livet i dem.

I snart tre tiår har Norges Miljøvernforbund arbeidet for å få oppdrettsindustrien over i flytende lukkede merder. Bakgrunnen er enkel: åpne merder skaper altfor store belastninger på økosystemene i fjordene våre.

I åpne oppdrettsanlegg faller både avføring og fôr rett gjennom merdene. Tonnevis av fiskeskit og fôrrester slippes daglig ut i sjøen. Dette påvirker en lang rekke arter som beiter på restene av fôret som slipper gjennom anleggene, samtidig som utslippene bidrar til overgjødning av fjordene.

Konsekvensen er at fjordene gradvis mister oksygen og biologisk balanse. Faktisk tilsvarer utslippene av nitrogen og fosfor fra åpne oppdrettsanlegg kloakkutslippene fra rundt 40 millioner mennesker.

På toppen av dette kommer utslipp av medisinrester og kjemikalier, i tillegg til sykdommer, lakselus og andre parasitter som sprer seg fritt i havet. Smittestoff går både fra oppdrettsfisk til villfisk og motsatt vei, og resultatet er en negativ spiral med dårlig fiskevelferd, økt sykdomspress og stadig større miljøbelastning.

Denne spiralen stopper ikke før anleggene lukkes.

I lukkede anlegg kan mange av disse problemene unngås. Vannet kan hentes fra ønsket dybde, ofte under fotosyntesesjiktet hvor blant annet lakselus ikke finnes. Samtidig kan utslipp av fôrrester og avføring samles opp og renses i stedet for å slippes rett ut i fjorden.

Avfallet kan i stedet brukes som ressurs, for eksempel til gjødsel eller energi. Samtidig reduseres sykdomspresset betydelig, og behovet for medisiner og kjemikalier kan gå kraftig ned.

Det er også viktig å presisere hvorfor vi i Miljøvernforbundet peker på lukkede anlegg i sjø – og ikke på landbasert oppdrett som løsning.

Landbaserte oppdrettsanlegg krever enorme naturinngrep. Fjell må sprenges, store industriområder etableres i kystsonen og energibruken blir svært høy. Slike anlegg etterlater varige spor i naturen og kan i praksis flytte miljøproblemene fra fjorden til land.

Flytende lukkede anlegg i sjø kan derimot etableres uten å sprengne ned kystlandskap eller bygge store industrielle landanlegg. Samtidig kan de samle opp avfall, hindre spredning av sykdom og lakselus og redusere risikoen for rømming. Anleggene vil også kunne samles og samlokaliseres nærmere logistikk og beskyttet farvann ettersom de ikke smitter hverandre eller slammer ned havbunnen. Teknologien finnes allerede, og erfaringer fra anlegg som bruker slike systemer viser at miljøbelastningen kan reduseres betydelig.

Oppdrettsindustrien kan halvere klimautslippene

En nyere rapport fra SINTEF viser også at oppdrettsnæringen har et stort potensial for å redusere klimautslippene sine. Mye av dette handler om å få en større andel av fisken som produseres frem til forbruker uten tap i produksjonen.

Potensialet for forbedring er betydelig. Klimautslippene kan nærmest halveres gjennom målrettede tiltak.

Blant tiltakene som trekkes frem er bedre sammensetning av fôret, mer effektiv fôrutnyttelse og full utnyttelse av biprodukter i hele verdikjeden. Transportbehovet må også reduseres, og flytransport bør i størst mulig grad unngås.

Ser man oppdrettsindustrien samlet, fremstår den i dag som en av vår tids siste tungindustrier med fri eksport rett ut i fjordene.

Den samlede miljøbelastningen – og næringens eget omdømme – vil ikke kunne forbedres før produksjonen skjer i tette anlegg.

I Norges Miljøvernforbund har vi i snart 30 år pekt på lukking av merdene som den eneste realistiske løsningen. Samtidig er vi tydelige på at oppdrett av en rovfisk aldri kan bli bærekraftig i den enorme målestokken vi ser i dag.

Vår kamp for lukkede merder handler derfor om å oppnå en konkret og oppnåelig forbedring for naturen. Å kreve at hele industrien legges ned over natten er en kamp som ikke lar seg vinne. Men å tvinge frem lukkede anlegg er en kamp som kan vinnes – og en kamp vi mener vi er i ferd med å vinne.

Når det gjelder torskeoppdrett, er situasjonen en annen.

Her mener Norges Miljøvernforbund at næringen bør forbys i sin helhet. Erfaringene fra lakseoppdrett viser hvor store miljøproblemer en slik industri kan skape. Når torskeoppdrett fortsatt er i en tidlig fase, har vi fortsatt muligheten til å stanse utviklingen før problemene blir irreversible.

Derfor arbeider vi intensivt for å få et totalforbud mot torskeoppdrett – før det er for sent.

Ode sitt oppdrettsanlegg i Vartdal kommune
Foto: Norges Miljøvernforbund

Villrein.
Foto: Arnfinn Nilsen

VILLREINEN PÅ HARDANGERVIDDA KJEMPER FOR LIVET

og tigger sin verste fiende om hjelp – nå må Norge holde sitt løfte til naturen og verdenssamfunnet

Av Jon Bakke

Villreinen trenger mer enn vakre ord. Selv trenger den ro og plass, men fra oss trenger den handling, mot og tydelige prioriteringer! Alt til fordel for det harde, skjøre livet i fjellet. Vår menneskelige trang til bekvemmelighet må vike.

Villreinen – vårt ansvar og vår arv

Det er nasjonen Norge som ved Storting og Regjering, har gitt det internasjonale samfunn et løfte om å ta vare på villreinen. En «ur-art» som nesten utelukkende finnes i vårt land og som bærer sin tusenårige historie med spor av samspillet mellom menneske og natur. Dette dyret har bidratt sterk til å gi oss livet.

Så vi skylder villreinen å holde løftet. Det må ikke ende som en symbolsk handling eller til et dokument som forsvinner i en skuff. Det er ikke frivillige ordninger, noens offer og lokale kompromisser som redder en truet dyreart. Det trengs handling i tråd med kunnskap. Statlig styring, juridiske hjelpemidler, klare krav og modige beslutninger må på plass – også om menneskelige interesser må vike.

Vi må tørre å innrømme det og ha mot til å gjøre noe med det: Når natur møter økonomiske interesser, taper naturen. Når villreinen møter hyttebygging, skiløyper, infrastruktur, turisme og sau på beite, da taper villreinen. Og, når hensynet til næring og rekreasjon veier tyngre enn hensynet til livets balanse, da taper vi alle.

Villreinen er ikke bare et dyr. Den er et symbol på frihet, renhet og utholdenhet

i et landskap formet av is, vind og tid. Den er en del av vår nasjonale sjel – kanskje vårt nasjonaldyr – og den lever nå på kanten av stupet. Villreinen er totalt avhengig av høyfjellet og den har klatret så høyt og langt vekk fra oss som overhodet mulig. Nå kommer den ikke lenger, den har ikke noe alternativt sted å dra! Det er det KUN vi mennesker som har. Vi kan gå tur der vi vil.

Villreinens behov må komme først

Vi støtter i hovedsak Stats-forvalternes forslag til tiltaksplaner, men mener de er for svake og for lite forpliktende. Villreinens behov må settes først og prioriteres hardere – og det må gjøres nå, før det er for sent.

Vi krever derfor kraftig reduksjon i all ferdsel i villreinfjellet, både til fots og med motor. Full stopp i all ny hyttebygging med tilhørende infrastruktur, i og inntil villreinområdene. Et klart nei til vindturbiner, gruvedrift og nye vannkraftanlegg.

Avvikling av all fjernbeiting og minimum en halvering av beitetrykket fra domestiserte dyr. Dessuten reelle, bindende restriksjoner på bruken av fjellet. Staten må ta styringen og bidra til regningen, slik at det er mulig å gjennomføre tiltak for å knytte sammen leveområder igjen – som tunneler, viltoverganger og andre grep som gjør det mulig for villreinen å fortsette sin nomadiske livsførsel, slik den har gjort gjennom tusener av år.

Hardangervidda er både fjellets hjerte og navle. Det er det største og mest sentrale villreinområdet, hvor villreinen en gang levde i store, frie ville flokker – og det også er her kampen om fremtiden deres står. Kampen er hardest her og ringvirkningene størst.

Hvordan vi behandler villreinen på Hardangervidda vil vise hva vi er laget av! Vi krever en revisjon av verneforskriften for nasjonalparken, slik at nasjonalparken virkelig kan bli et sant fristed for naturen. Dette innebærer at planer som Eidfjord Resort og gondolbanen til Rossnos må stoppes. Slike inngrep er naturødeleggelse forkledd som utvikling og som flytter stadig flere menneske inn i villreinens kjerneområder. Vi mener også at flere DNT-hytter må stenges, fordi ferdselen på løypenettet mellom dem i dag fungerer som barrierer mellom villreinen og dens livsviktige beiteområder. Blant disse er Hellevassbu, Litlos, Hadlaskar, Lågaros og Sandhaug. Alle disse hyttene bør stenges midlertidig, men med lang tidshorison.

Veier og sleper som Tinnhøveien, som gi enkel adkomst inn i kjerneområdet, må stenges for allmenn ferdsel, slik at villreinen kan få den plassen og roen den trenger for å vende tilbake.

I Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei er utfordringene mye de samme – for mye ferdsel, for mange hytter og for lite ro. I tillegg er naturen og derved trekkrutene endret vesentlig på grunn av oppdemming til vannkraft. Vi støtter derfor forslagene om å stenge parkeringsplasser og redusere tilkomst på den måten, men mener også at hytter som Øyuvsbu, Svartenut og Kringlevatn bør legges ned for å gi villreinen plass og ro.

Samtidig må alle planer om pumpekraftverk i Bossvatn, Urevatn og Vatnedalsvatnet stoppes umiddelbart. Denne type prosjekter er ikke forenelig med nødvendigheten av å beskytte fjellområder som skal bidra til å redde villreinen. I stedet ødelegger det livsgrunnlaget for de dyrene vi er forpliktet til å beskytte.

Naturen må prioriteres foran bekvemmelighet

Et annet alvorlig problem i villrein fjellet er det ekstreme beitetrykket fra sau og tamrein. Villreinen i alle disse 3 områdene er mindre enn normalt, kalvene færre, og kalvevekten lavere. Dette er ikke tilfeldigheter – det er et tegn på at konkurransen om mat er for hard. Villreinen er svært sky, så de beste beiteområdene er blokkert av menneskelig aktivitet også knyttet til beitenæringen.

Beitetrykket må reduseres kraftig, all fjernbeiting må avvikles og de gjenværende beitedyrene bør holdes nær setrene, i randsonene av fjellet. Villreinen må få fred. Vi kan ikke fortsette med bit-for-bit-ødeleggelsen av villrein fjellet. Det må bli slutt på at økonomi og bekvemmelighet trumfer naturens behov. Friluftsloven og allemannsretten må forstås i lys av naturkrisen – fri ferdsel kan ikke være absolutt når den truer livsgrunnlaget for en truet art.

Vi ber om juridisk bindende hjemler for midlertidige ferdselsforbud i kalvings-, oppvekst- og vinterområder, og forbud mot kommersiell markedsføring av aktiviteter i alle sårbare villreinområder. Vi appellerer til Storting og Regjering: Vis mot. Mot til å si nei til kortsiktig profitt. Mot til å sette liv foran luksus. Mot til å la naturen vinne – selv når det svir!

Hvis vi ikke lytter nå, vil Hardangervidda stilne og villreinen forsvinne. Med den forsvinner en del av oss selv. Villreinen roper ikke. Den gjør det eneste den kan, den flykter – igjen og igjen – fra det vi kaller friluftsliv. Det er på tide å vise respekt, å bli stille og la fjellet og dyret puste igjen.

WANTED

~~DEAD~~ OR ALIVE

KR 60.000,-

Foto: Arnfinn Nilsen

30

For å stanse ulovlig drap av ulv og bjørn utlover vi en belønning på kr 60.000,- (og full anonymitet hvis ønskelig) til den som melder fra slik at krypskyttere blir pågrepet og tiltalt.

ULVEFLOKK FORSVUNNET SPORLØST FRA ROTNA- REVIRET

NMF utlover dusør for tips

Av Jon Bakke

Kan en hel ulveflokk forsvinne sporløst fra Rotnareviret på Finnskogen helt naturlig? Lite trolig mener landets mest kjente ulveforsker Petter Wabakken. Nå utlover Norges Miljøvernforbund dusør til personer som kan gi tips som avslører ulovlig ulvejakt og fører til at krypskyttere blir pågrepet og tiltalt.

Sporløst forsvunnet – forsker peker på ulovlig jakt

Ulvene i Norges eldste ulverevir, Rotna-reviret, er forsvunnet ifølge en foreløpig rapport fra Rovdata. I fjor var det åtte ulver i reviret der det har vært ulv i over 40 år. Alle de åtte ulvene var i Rotnareviret før snøen smelta i fjor. I vinter har det ikke vært spor av dem verken i Norge eller i Sverige. Forsker Petter Wabakken, som har fulgt ulvestammen i Norge i over 40 år, mener ulovlig avlivning er den vanligste årsaken til slike forsvinninger.

Det er ikke funnet spor av ulvene noe annet sted i Norge, og heller ikke svenske forskere har registreringer av ulveflokken. En ny ulveflokk har etablert seg i søndre deler av Innlandet, følge den siste registreringen i vinter. «Det er ingen av de som ble sporløst borte som har dukka opp levende på de 47 årene jeg har forska på ulv i Norge og Sverige». Sammen med andre forskere fremla han i 2011 rapporten «Shoot, shovel and shut up». Den viste at det er minst like mange ulver som dør ved ulovlig jakt som ved lovlig jakt, påkjørsel av bil eller blir sparka i hjel av elg, sier Wabakken.

Økokrim gransker ulovlig rovdryjakt

Økokrim etterforsker for tiden ulovlig felling av rovdryr flere mil sør i Glåmdalsdistriktet. Seks personer ble pågrepet i midten av januar i forbindelse med etterforskningen. Så det er liten tvil hos oss i NMF at ulovlig felling av rovdryr er et stort problem som vi må komme til livs.

For om mulig å få avslørt hvem som bedriver jakt på fredede rovdryr utlover NMF derfor en dusør til personer som kan gi opplysninger som fører til at ulovlig ulvejakt blir avdekket og at de skyldige blir dømt. NMF har en tilsvarende dusør også for ulovlig jakt på bjørn.

MODALEN VISTE VEI – OG SA TYDELIG NEI

Av Ruben Oddekalv

Da 70 prosent av innbyggerne i Modalen stemte nei til vindindustri i Stølsheimen og Modalsfjella, handlet det om mer enn en lokal utbyggingssak. Det handlet om natur, lokaldemokrati og en prinsipiell kamp som Norges Miljøvernforbund har ført siden slutten av 1990-tallet.

Etter en lang og intens kamp mot Norsk Vind og planene om å utrede hele 97 vindturbiner i Stølsheimen og Modalsfjella, kom det 10. mars et tydelig svar fra innbyggerne i Modalen. I folkeavstemningen stemte hele 70 prosent nei til planene om å åpne dette unike fjellområdet for vindindustri. Resultatet er et kraftig signal fra et lite lokalsamfunn som nekter å gi fra seg naturen sin til storskala kraftutbygging.

Stølsheimen og Modalsfjella er et av Vestlandets mest særpregede naturområder, med store sammenhengende fjellandskap, viktige leveområder for dyreliv og natur som fortsatt bærer preg av å være lite berørt. Planene om et gigantisk vindkraftanlegg ville innebære omfattende inngrep med sprengning av fjell, bygging av brede anleggsveier, kraftlinjer og store industrielle installasjoner midt i dette landskapet. Derfor har motstanden vært sterk – både lokalt og regionalt.

Når et så tydelig flertall av innbyggerne sier nei, er det først og fremst et uttrykk for et ønske om å ta vare på naturen og landskapet som danner grunnlaget for både livskvalitet, friluftsliv og naturmangfold. Samtidig er resultatet også en påminnelse om en større og mer grunnleggende debatt som har pågått i Norge i flere tiår: spørsmålet om vindindustriens plass i norsk natur.

For Norges Miljøvernforbund er ikke denne kampen ny. Organisasjonen har i over 25 år advart mot konsekvensene av å bygge ut vindindustri i sårbar natur.

Vindindustri i norsk natur er solgt inn som grønn energi, men etterlater seg ødelagt landskap, forurensning og tap av liv. Norges Miljøvernforbund har fra første stund sagt nei, ikke fordi vi er imot fornybar energi, men fordi ekte miljøvern ikke bygges på industrialisering av naturen. I det perspektivet mener vi at Norge ikke trenger vindindustri.

Norges Miljøvernforbund er imot vindindustri i Norge, både på land og til havs, fordi denne formen for kraftproduksjon påfører naturen uakseptable og irreversible skader, samtidig som den ikke er nødvendig for å dekke Norges reelle energibehov. Vindkraft har i årevis blitt markedsført som grønn og miljøvennlig, men bak denne industrien skjuler det seg omfattende naturødeleggelse, økende forurensning, tap av biologisk mangfold og store belastninger for både lokalsamfunn og økosystemer.

Norges Miljøvernforbund var den første miljøorganisasjonen i landet som tok et tydelig og prinsipielt standpunkt mot vindindustri allerede i 1999, og har stått fast på dette siden. Standpunktet utløste betydelig kritikk fra andre miljøorganisasjoner som på det tidspunktet støttet utbyggingene. I dag ser vi at mange av disse nå har begynt å snu. Det er vi glade for – og samtidig fristet til å si: velkommen etter.

Vindkraft på land plasseres i hovedsak i fjellområder, langs kysten og i store sammenhengende skogsområder – nettopp der naturverdiene ofte er størst og inngrepene gjør mest skade. For å realisere disse anleggene sprenges store arealer bort for å bygge brede anleggsveier som tåler transport av gigantiske turbinblader, tårn og tungt maskineri. Tidligere urørt natur omgjøres til industrielle landskap med dype skjæringer i terrenget, omfattende drenering av myrområder og kilometerlange veisystemer.

I skogsområder hugges store mengder trær for å gi plass til veier og installasjoner. Dette svekker naturens evne til karbonbinding og ødelegger leveområder for en lang rekke arter.

Vindkraft er samtidig en ustabil kraftkilde som bare produserer strøm når vinden blåser. Dette gjør den avhengig av backupkraft. I Norge betyr det i praksis økt belastning på vannkraften, som må reguleres raskt opp og ned for å kompensere for svingningene i vindkraftproduksjonen. Resultatet er effektkjøring av vassdrag med raske og kunstige endringer i vannstand. Dette har alvorlige konsekvenser for livet i elvene, særlig for rogn og yngel av laks og ørret som gjentatte ganger blir tørrlagt og dør. På denne måten flyttes deler av miljøbelastningen fra vindturbinene over på våre allerede regulerte vassdrag.

Vindkraftanleggene representerer også en betydelig trussel mot dyrelivet. Store mengder fugl drepes når de kolliderer med turbinblader som roterer med høy hastighet. Dette rammer særlig rovfugl og andre arter knyttet til åpne landskap og fjellområder, og bidrar til ytterligere press på allerede sårbare bestander.

I tillegg kommer problemet med mikroplast. Turbinbladene består av plast- og epoksybaserte materialer som slites ned over tid og avgir mikroplast til naturen. Ved havarier, for eksempel som følge av storm eller lynnedslag, kan store mengder plastmateriale bli slynget utover store områder. Slike utslipp lar seg i praksis ikke rydde opp og blir liggende igjen som varige forurensningskilder i naturen. Mikroplasten kan tas opp i næringskjeden og utgjør også en risiko for beitende dyr.

Lekkasjer av olje fra girsystemer og hydraulikk har også vist seg å være en reell forurensningsfare, særlig i sårbare naturområder, reinbeiteområder og i nærheten av drikkevannskilder.

De menneskelige konsekvensene er heller ikke til å overse. Områder som tidligere var stille turområder og viktige friluftsområder forvandles til industrielle soner med massive konstruksjoner, støy og konstant visuell forstyrrelse. Turbinene avgir både hørbar støy

og lavfrekvent lyd, inkludert infralyd, som over tid kan være belastende for mennesker som bor i nærheten. Blinkende lys om natten, skyggekast fra roterende blader og tap av stillhet reduserer livskvaliteten for mange lokalsamfunn.

Samtidig faller verdien på boliger og fritidseiendommer i slike områder betydelig, noe som kan påføre enkeltmennesker store økonomiske tap uten at de selv har valgt denne belastningen.

Når vindindustrien nå også flyttes til havs, ser vi at mange av de samme problemene følger med inn i et nytt og sårbart økosystem. Havvind kan tilføre nye og vedvarende kilder til mikroplast i havområder som allerede er sterkt belastet. Mikroplast er allerede funnet i fisk langs store deler av norskekysten, og havet trenger opprydding og beskyttelse – ikke nye industrielle utslippkilder.

Oljelekkasjer og havarier til havs kan føre til direkte forurensning av marine økosystemer, med konsekvenser for fisk, sjøfugl, sjøpattedyr og annet marint liv. I tillegg kommer støyproblematikken, som i havet kan spre seg langt og effektivt gjennom vannmassene. Mange marine arter er avhengige av lyd og ekkolokalisering for orientering og kommunikasjon, og kraftig lavfrekvent støy kan derfor få alvorlige og i verste fall dødelige konsekvenser.

Alt i alt ser Norges Miljøvernforbund i hovedsak negative konsekvenser ved vindindustri, både på land og til havs. Vi mener at denne formen for kraftutbygging representerer en industrialisering av naturen som ikke er forenlig med reelt miljøvern. Når Norge samtidig i lange perioder har hatt kraftoverskudd og eksporterer store mengder fornybar energi ut av landet, blir det stadig vanskeligere å forsvare at verdifull natur skal ofres for en industri som i stor grad drives av kommersielle interesser.

Norges Miljøvernforbund har stått i denne motstanden i over to tiår. Nå ser vi at stadig flere deler bekymringene. Det er et nødvendig skifte – og det bekrefter at det var riktig å si nei allerede fra starten.

Modalsfjella.
Foto: Norges Miljøvernforbund

FROM THE MOUNTAINS TO THE SEA

natur, mestring og praktisk miljøvern

Av Ida Ringdal

Fra 28. august til 6. september samlet Miljøvernforbundet 37 unge mennesker fra seks land til ungdomsutvekslingen «From the Mountains to the Sea», støttet av Erasmus+ Ungdom. I løpet av disse dagene fikk ungdommene oppleve det beste av norsk natur – fjell, skog, fjord og kyst – samtidig som de deltok i praktisk miljøvern, lærte om bærekraft og fant både fellesskap og mestring i naturen. Prosjektet ble et sterkt eksempel på hvorfor møter mellom unge på tvers av landegrenser er avgjørende i den felles miljøkampen.

Et prosjekt som bygger både mennesker og miljø

Barne- og ungdomsarbeid er en av NMFs fire hovedsatsinger. I flere tiår har organisasjonen skapt prosjekter, arenaer og aktiviteter for å gi unge et trygt rom for læring, inkludering, mestring og naturglede. Vi tror sterkt på at alle kan bidra i miljøkampen, og at naturen i seg selv er et kraftfullt verktøy for personlig utvikling.

Det man kjenner og blir glad i, tar man vare på. Å knytte praktisk miljøarbeid sammen med naturmøter og gode opplevelser gir unge mennesker kunnskap, motivasjon og en følelse av eierskap som varer.

Årets utveksling var et samarbeid mellom seks organisasjoner fra Kypros, Hellas, Italia, Nederland, Østerrike og Norge. Som alle jobber på ulike måter med ungdom og miljø, ble prosjektet en unik arena der erfaringer, ideer, kultur og kunnskap ble delt fritt mellom deltakerne.

Selv om språk, bakgrunn og livserfaringer var ulike, fant ungdommene raskt et felles ståsted: et sterkt ønske om å forstå miljøutfordringer bedre og lære hvordan de selv kan være del av løsningen. Internasjonale samarbeid som dette er ikke bare lærerike – de skaper fellesskap og kollektiv kraft. Miljøproblemer stopper ikke ved landegrensene, og det bør heller ikke løsninger gjøre.

Foto: Norges Miljøvernforbund

«Det viktigste for oss var å skape et trygt rom der ungdom kunne lære, vokse, utfordre seg selv og oppleve mestring – uansett bakgrunn,» sier teamleder Kaja Rismyhr.

Gjennom dagene på Seletun Miljøhotell fikk deltakerne oppleve naturen både med hendene, sansene og hjertet. Det er først når man står i fjæra, bøyer seg ned og ser platen som skjuler seg i tangbeltet, at problemene virkelig treffer. Ofte er det bare en tur ut langs kysten som skal til for å åpne øynene. Mange av deltakerne hadde aldri tidligere opplevd strandrydding, og flere hadde heller aldri opplevd å se søppelet langs fjæra.

Dette ble spesielt tydelig under ryddeaksjonene i Øygarden, hvor ungdommene fjernet store mengder plast, tauverk og avfall som vinden og havet hadde ført inn. For mange var dette en sterk opplevelse. En blanding av sjokk, motivasjon og forståelse for hvor sårt naturen trenger at mennesker tar ansvar.

«Jeg har aldri sett så mye plast i naturen før. Det er sjokkerende, men også motiverende. Nå vil jeg gjøre noe med dette hjemme også,» sa en deltaker fra Italia.

Gjennom undervisning om plastens reise, havstrømmer og overvåking av forsøpling fikk deltakerne både innsikt og praktiske verktøy de kan ta med hjem. Kunnskap er viktig, men opplevelsen av å faktisk bidra gjør læringen mye sterkere.

Mellom aktiviteter og undervisning fikk ungdommene også smake på naturen i en helt bokstavelig forstand. Sammen med marinbiolog Mathilde Oddekalv lærte de å sanke tang og snegler og lage mat ute. Det ble for mange et av turens høydepunkter.

«Det er helt sprøtt hvor mye naturen kan gi oss. Jeg visste ikke at alt dette var spiselig, og rett foran nesa på oss! Jeg gleder meg til å bruke naturen mer hjemme,» lo en deltaker fra Kypros.

Dagene var fylt med kanopadling, fjell-turer, øksekast, lasso, bueskyting, matlaging i det fri, refleksjonsøker og kreative aktiviteter. Mange kom inn i prosjektet med lite erfaring i friluftsliv, sosial usikkerhet eller behov for motivasjon. Men naturen har en enorm evne til å skape trygghet, fellesskap og ro.

Foto: Norges Miljøvernforbund

Gjennom aktivitetene fant deltakerne både mot og mestring. Flere fortalte at de aldri hadde reist alene før, noen hadde aldri vært ute i båt, mens andre hadde kjent seg fastlåst i en hverdag som ikke ga rom for utforskning. Under prosjektet opplevde de å bli sett, inkludert og utfordret på en positiv måte.

«Jeg trodde ikke jeg kom til å klare halvparten av dette. Men jeg gjorde det. Jeg tør mer nå,» skrev en deltaker den siste dagen.

Slike øyeblikk gjør ungdomsutveksling til et kraftfullt verktøy. Når unge får møte andre som brenner for det samme, når de deler erfaringer, språk, kultur og drømmer, vokser fellesskapet. Og når fellesskapet vokser, vokser også handlekraften. Det er i dette rommet at unge miljøambassadører blir til.

Effekten av prosjektet lot ikke vente på seg. Allerede uken etter hjemreise begynte ungdommene å sende bilder og videoer i felleschatten: små ryddeaksjoner i hjemlandet, gjenbruksprosjekter, nye vaner og små bærekraftige initiativ som ble inspirert av dagene i Norge. Det viser nettopp hvorfor slike prosjekt virker.

Det trengs ofte bare en gnist, et lite skifte i perspektiv, et fellesskap som viser at man ikke er alene og vips er unge mennesker allerede i gang med å skape endring lokalt.

«Da vi startet prosjektet ønsket vi å gi ungdom gode opplevelser og miljøkunnskap. Det vi sitter igjen med, er 37 unge som reiser hjem som miljøambassadører – og som vil gjøre en forskjell,» sier leder Ruben Oddekalv.

Norges Miljøvernforbund har i 30 år vært en aktiv stemme for naturen, dyrene og miljøet. Men vi har også vært en viktig arena for mennesker. Vi samarbeider med NAV, ALF, kriminalomsorgen, skoler og organisasjoner for å inkludere unge i arbeid, praksis, prosjekter og aktiviteter.

Foto: Norges Miljøvernforbund

Foto: Norges Miljøvernforbund

Foto: Norges Miljøvernforbund

Hvert år tar vi med tusenvis av barn og unge ut i naturen; på havet, i fjæra, i skogen og på fjellet, for å skape naturglede, kunnskap og engasjement. Slik bygger vi et fundament for fremtiden: unge mennesker som kjenner naturen, som forstår miljøutfordringer, og som har verktøyene til å ta gode valg.

Det er nettopp dette «From the Mountains to the Sea» handler om. Ikke bare om en uke med aktiviteter, men om å gi unge som opplever ulike barrierer i livet modige opplevelser som skaper tro på seg selv og på miljøkampen. Om å styrke samarbeid på tvers av land, vise at natur- og miljøproblemer er globale, og at løsningen må være det samme. Om å gi ungdom en stemme, og la dem merke at den faktisk betyr noe.

Prosjektet ble gjennomført med fem europeiske partnerorganisasjoner og finansiert gjennom Erasmus+ Ungdom, og vi i Miljøvernforbundet er stolte av innsatsen alle deltakerne la ned.

De fjernet søppel fra kysten, lærte nye ferdigheter, skapte nye vennskap, høstet, delte historier, utforsket norsk friluftsliv og fant sin egen plass i et større fellesskap. Et fellesskap som ikke stopper ved prosjektslutt, men som fortsetter i hjemlandene, i lokalmiljøene og i måten ungdommene ser verden på.

«Dette handler ikke bare om en uke i Norge. Det handler om å gi unge mennesker mot til å bidra, mot til å være en del av løsningen,» sier prosjektleder Ida Ringdal.

Naturen kjenner ingen landegrenser. Havet er vårt felles hav. Skogen er vårt felles ansvar. Fjellene knytter oss sammen. Når ungdom fra seks land reiser hjem med naturglede, kunnskap og engasjement i bagasjen, har vi tatt et viktig steg i riktig retning.

Foto: Vasilis Grigoras

MILJØTURNÉ 2025

ekte miljøvern skjer i felt!

Av Ida Ringdal

2025 ble året vi valgte å vise mer av det som alltid har vært vår kjerne: miljøvern i felt.

Ikke på kontoret, ikke innpakket i byråkratiske prosesser eller lange ventetider, men ute der miljøproblemene faktisk er. Det er der vi mener miljøvern må skje, og det er der Miljøvernforbundet alltid har vært og skiller seg fra resten av landets miljøorganisasjoner.

Årets store satsing, Miljøturnéen, ble vår måte å synliggjøre måten vi arbeider på og samtidig styrke det. For når folk får en stemme, når lokalsamfunn blir hørt, og når vi faktisk møter problemene ansikt til ansikt, skjer det noe: miljøvern blir til handling.

Vi vet at Norge er fullt av saker som aldri når medias søkelys, aldri blir prioritert politisk, og aldri får nødvendig oppmerksomhet.

Det finnes industriutslipp som holdes skjult, dumping og forsøpling som ties i hjel, kommunale feil som ignoreres, og lokalsamfunn som sitter fast i konflikter de ikke tør stå i.

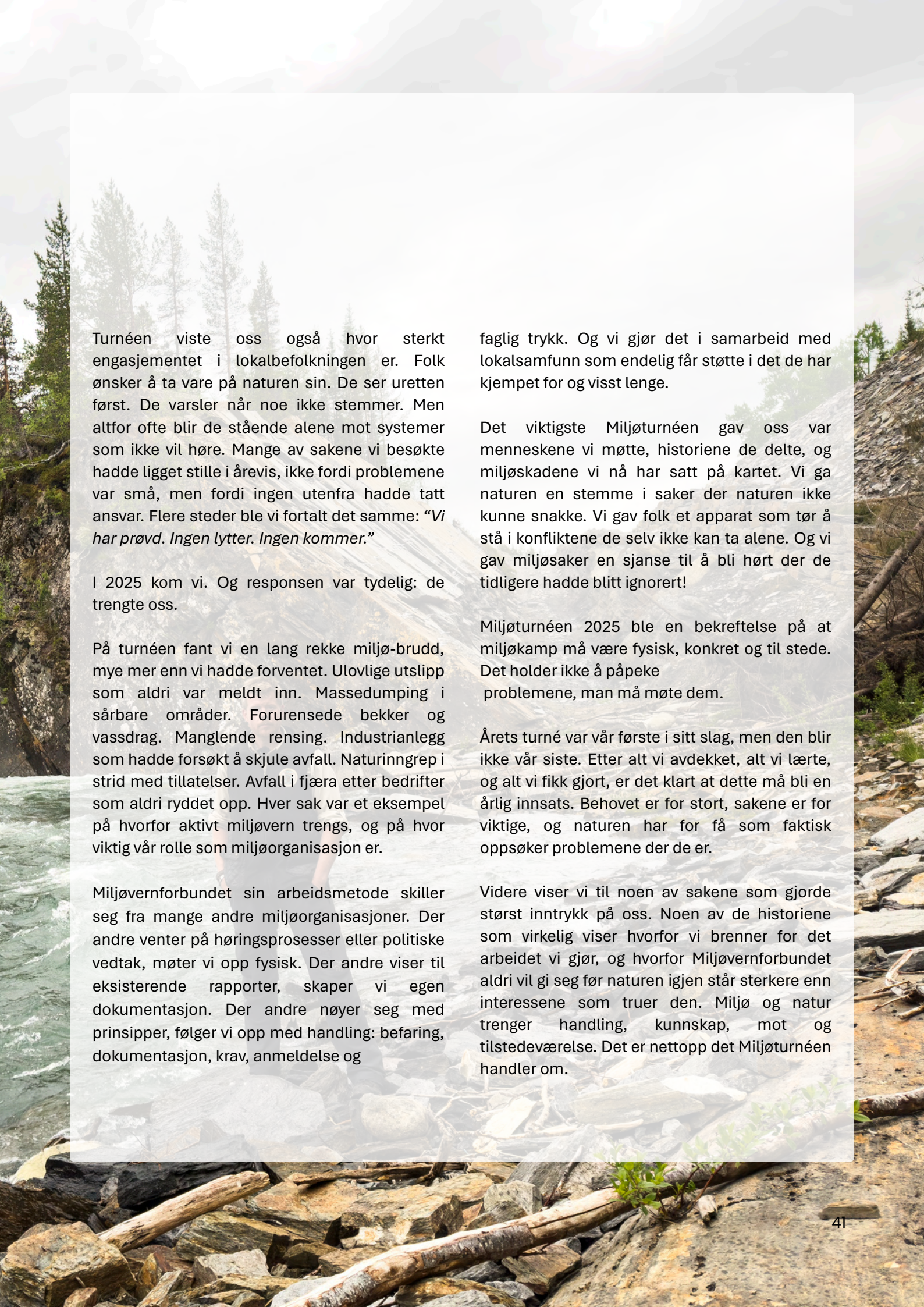
Mange vil gjøre det rette for miljøet, men møter veggene når byråkratiet blir for tungt, eller når hensyn til naboer, arbeidsplasser og lokale relasjoner gjør det umulig å rope høyt. Nettopp derfor åpnet vi i år en egen tipsfunksjon, og ba hele landet om hjelp.

Vi spurte: hvor trenger miljøet en stemme? Hvor kan vi hjelpe? Svaret kom umiddelbart. Tips strømmet inn fra hele landet, hundrevis av saker tikkete inn i innboksen, og det ble tydelig at her hadde vi nok å holde henda fatt i!

Og med det var Miljøvernforbundets Miljøturné i gang!

I løpet av to turnéer, én på våren og én på høsten, til sammen 25 dager på veien, dekket vi 13 fylker og gjennomførte over 85 befaringer. Vi dokumenterte 32 prioriterte miljøsaker, dokumenterte, snakket med lokale, analyserte funn, og endte året med flere formelle anmeldelser og en lang rekke krav om tiltak, opprydding og undersøkelser.

Samtidig ble turnéen en bekreftelse på det vi har sagt i mange år: aktivt miljøvern kan ikke skje fra en kontorstol. Du må ut. Du må se problemene med egne øyne. Du må stå i vinden, kjenne lukten av utslipp, se sporene etter inngrep, og høre historiene fra folk som har levd med problemene i årevis uten hjelp. Miljøvern skjer ikke i rapporter. Det skjer når du går ned i en grøft, står ved et forurenset elveløp, utforsker et industriområde, eller står sammen med noen som endelig tør si fra når noen står på deres side!

Turnéen viste oss også hvor sterkt engasjementet i lokalbefolkningen er. Folk ønsker å ta vare på naturen sin. De ser uretten først. De varslers når noe ikke stemmer. Men altfor ofte blir de stående alene mot systemer som ikke vil høre. Mange av sakene vi besøkte hadde ligget stille i årevis, ikke fordi problemene var små, men fordi ingen utenfra hadde tatt ansvar. Flere steder ble vi fortalt det samme: *“Vi har prøvd. Ingen lytter. Ingen kommer.”*

I 2025 kom vi. Og responsen var tydelig: de trengte oss.

På turnéen fant vi en lang rekke miljø-brudd, mye mer enn vi hadde forventet. Ulovlig utslipp som aldri var meldt inn. Massedumping i sårbare områder. Forurensede bekker og vassdrag. Manglende rensing. Industrianlegg som hadde forsøkt å skjule avfall. Naturinngrep i strid med tillatelser. Avfall i fjæra etter bedrifter som aldri ryddet opp. Hver sak var et eksempel på hvorfor aktivt miljøvern trengs, og på hvor viktig vår rolle som miljøorganisasjon er.

Miljøvernforbundet sin arbeidsmetode skiller seg fra mange andre miljøorganisasjoner. Der andre venter på høringsprosesser eller politiske vedtak, møter vi opp fysisk. Der andre viser til eksisterende rapporter, skaper vi egen dokumentasjon. Der andre nøyer seg med prinsipper, følger vi opp med handling: befarings, dokumentasjon, krav, anmeldelse og

faglig trykk. Og vi gjør det i samarbeid med lokalsamfunn som endelig får støtte i det de har kjempet for og visst lenge.

Det viktigste Miljøturnéen gav oss var menneskene vi møtte, historiene de delte, og miljøskadene vi nå har satt på kartet. Vi ga naturen en stemme i saker der naturen ikke kunne snakke. Vi gav folk et apparat som tør å stå i konfliktene de selv ikke kan ta alene. Og vi gav miljø saker en sjanse til å bli hørt der de tidligere hadde blitt ignorert!

Miljøturnéen 2025 ble en bekreftelse på at miljøkamp må være fysisk, konkret og til stede. Det holder ikke å påpeke problemene, man må møte dem.

Årets turné var vår første i sitt slag, men den blir ikke vår siste. Etter alt vi avdekket, alt vi lærte, og alt vi fikk gjort, er det klart at dette må bli en årlig innsats. Behovet er for stort, sakene er for viktige, og naturen har for få som faktisk oppsøker problemene der de er.

Videre viser vi til noen av sakene som gjorde størst inntrykk på oss. Noen av de historiene som virkelig viser hvorfor vi brenner for det arbeidet vi gjør, og hvorfor Miljøvernforbundet aldri vil gi seg før naturen igjen står sterkere enn interessene som truer den. Miljø og natur trenger handling, kunnskap, mot og tilstedeværelse. Det er nettopp det Miljøturnéen handler om.

BEIARELVA

et naturinngrep uten sidestykke!

Saksbehandler: Jon Bakke og Ruben Oddekalv

Da Miljøturnéen nådde Beiarn 27. juni, ble vi møtt av et syn som gjorde sterkt inntrykk selv på våre mest erfarne folk. Langs Beiarelva, et av Norges vakreste og mest betydningsfulle vassdrag, hadde det skjedd et naturinngrep av en alvorlighetsgrad vi sjelden ser. Store mengder masse var sprengt bort, elvekanten var ødelagt, og naturverdier var redusert til et skremmende og råttent sår i landskapet. Det var tydelig at noe hadde gått fullstendig galt.

Ruben Oddekalv, vår leder og en av landets mest erfarne feltfolk, satte ord på det vi alle kjente på: *«Jeg blir forbanna, trist og er helt i sjokk over skadeomfanget som utspiller seg her i Beiarelva. Denne type naturødeleggelse kan ikke forsvares på noen plan. For en som har sett og befart mange saker er dette soleklart en av de verste.»*

Det som startet som bygging og restaurering av laksetrappet i Beiarelva har endt i et massivt naturinngrep som verken er faglig forsvarlig, miljømessig vurdert eller riktig fulgt opp. Det mest alvorlige er at Miljødirektoratet,

som skal være en av Norges øverste fagmyndigheter for naturforvaltning, har vært økonomisk bidragsyter til et arbeid som i praksis har sprengt og ødelagt et av våre viktigste vassdrag. Her har ingen fulgt med i timen, og resultatet taler for seg selv: en av de groveste naturødeleggelsene vi har sett på svært, svært lenge.

På bakgrunn av det vi dokumenterte på befaringen, har Miljøvernforbundet politianmeldt saken og krever full tilbakeføring av naturen. Inngrep av denne størrelsen kan ikke feies under teppet, og ansvaret kan ikke pulveriseres bort mellom etater og aktører.

Når staten selv har vært involvert i å finansiere ødeleggelsen av norsk natur, er det ikke bare et lokalt problem, det er et varsel om et system som ikke fungerer. Beiarelva-saken blir stående som en av de mest alvorlige sakene på årets Miljøturné. Et tydelig eksempel på hvorfor miljøvern må skje i felt, og hvorfor noen må være til stede for å se, dokumentere og si høyt det andre tier om.

BÅSMO GRUVEDRIFT

et av Norges mest sjokkerende utslipp

Saksbehandler: Ørjan Holm

Noen av de mest alvorlige sakene finner vi når vi minst venter det. Da Miljøturnéen fortsatte sørover 28. juni, var det nettopp det som skjedde. På GPS-en dukket det plutselig opp et område i Ranafjorden med en intens oransjerød farge. Vi stoppet bilen, gikk ned til fjæra, og ble stående tause i sjokk. Der, rett foran oss, rant et av Norges mest groteske og kontinuerlige utslipp rett ut i fjorden.

Dette var ikke et lite avvik, ikke en gammel forurensningsrest, ikke et midlertidig problem. Det var et aktivt, massivt utslipp av metallforurenset avrenning fra et gruveområde som ble lagt ned for nesten 90 år siden. Og likevel har ingen stoppet det. Båsmo Gruvedrift ble nedlagt i 1937. Siden den gang har det årlig lekket ut omtrent:

- 22 tonn jern
- 1,5 tonn kobber
- 1 tonn sink

Alt dette, hvert eneste år, renner rett ut i Ranafjorden.

Metallforurensing i så store mengder er ikke bare uakseptabelt, det er miljømessig katastrofalt. At det har fått pågå så lenge uten at hverken kommunen eller statlige miljømyndigheter har avverget det, er rett og slett ufattelig.

Utslipet er ikke gjemt. Det er synlig både fra satellittbilder og fra land. Det farger sjøen i en intens rustoransje stripe som strekker seg langt utover i fjorden. At dette ikke har vært stoppet for mange tiår siden, viser med all tydelighet en forvaltning som ikke fungerer.

Vår reaksjon var klar: Rana kommune, hva er det dere holder på med? Hvordan kan et av Norges største metallutslipp få renne fritt uten en plan, uten tiltak og uten ansvar? Dette er ikke bare lokal forsømmelse. Dette er også en sak hvor Miljødirektoratet igjen svikter sitt ansvar. Når et av landets mest alvorlige avrenningsutslipp får fortsette år etter år, vitner det om et system som ikke tar miljøforurensning på alvor før noen står fysisk på stedet og løfter lokket av problemet.

Denne saken er blant de mest urovekkende vi avdekket på hele Miljøturnéen – både på grunn av omfanget og på grunn av hvor lenge det har fått pågå! Miljøvernforbundet følger nå opp saken tett, og vi kommer ikke til å gi oss før både ansvar og tiltak er på plass. Naturen i Ranafjorden fortjener langt bedre enn dette!

OCEANIZE

mikroplast, manglende tilsyn og en forvaltning som sover

Saksbehandler: Ruben Oddekalv

Namsos Kommune, Trøndelag fylke. Befart 19. april og 29 juni. 2025

Noen saker ender ikke med én befarings. De vokser. Oceanize-saken i Namsos er et slikt eksempel. En sak som begynte med et tips, men som raskt utviklet seg til et alvorlig miljøproblem ingen burde overse.

Oceanize er en bedrift med en viktig oppgave: å gjenvinne plast og bidra til en sirkulær økonomi. Nettopp derfor stilles det ekstra høye krav til hvordan virksomheten drives. Når en gjenvinningsbedrift selv slipper ut mikroplast, har vi et problem som går langt dypere enn mangelfull drift.

Da svikter både bedriften og forvaltningen som skal føre tilsyn.

Miljøvernforbundet mottok de første tipsene tidlig i april. Vi dro dit 19. april. Det vi fant var så alvorlig at vi politianmeldte bedriften og sendte en formell klage til Statsforvalteren.

3 måneder senere, 29. juni, dro vi tilbake for en ny befarings. Mikroplast lå fortsatt i terrenget. Driften virket like uforsvarlig.

Hva hadde skjedd i mellomtiden? Ingenting.

Da vi tok saken videre, innrømmet Statsforvalteren noe urovekkende: De hadde verken vært på tilsyn eller fulgt opp saken i løpet av de månedene som hadde gått siden vår første befarings. Tiden gikk og vi sjekket opp igjen: seks måneder, uten at én eneste kontroll var gjennomført.

Oceanize-saken viser hvorfor oppsøkende miljøvern er avgjørende. Mange saker ville aldri blitt synlige om ingen dro ut og så med egne øyne. Det er nettopp dette Miljøvernforbundet gjør. Vi lar oss ikke nøye med rapporter, vi møter virkeligheten. Og vi kommer til å fortsette å møte den.

Vi har purret på både politiet og Statsforvalteren i Trøndelag, og per i dag tyder ingenting på at driften hos Oceanize er betydelig forbedret. Vi kommer til å følge denne saken helt til bedriften tar ansvar, rydder opp og driver slik skikkelige folk driver, med respekt for miljøet og lovverket.

Oceanize er et tydelig eksempel på hvorfor det trengs aktive, uavhengige miljøvoktere. Jo mer vi er, jo mer får vi gjort og ny befarings er alt i planlegging.

VIDAR HAVVIND

*et gigantisk inngrep i Skagerrak
vi aldri kan godta*

Saksbehandler: Arnfinn Nilsen

Havet er ikke bare en ressurs. Det er et livsgrunnlag. Det er økosystemer, mat, arbeidsplasser og 60 prosent av oksygenet vi puster inn. Når havet trues, trues alt vi bygger samfunnet vårt på. Derfor reagerer vi, og derfor går Miljøvernforbundet i front når havet utsettes for industrielle inngrep forkledd som «grønn omstilling».

VIDAR-prosjektet i Skagerrak er et av de mest alvorlige angrepene på havmiljøet vi har sett i moderne tid. 91 vindturbiner, hver på 370 meter, planlagt rett utenfor innseilingen til Oslofjorden. Synlige fra hele Østlandet, liggende tett på noen av våre viktigste marine områder. Og dette er bare begynnelsen.

VIDAR Øst står allerede på tegnebrettet, og tre nye felt ligger klare etter det. Til sammen snakker vi om rundt 500 vindturbiner midt i Skagerrak. Et industrielt tivoli til havs, plantet i et av de vakreste og mest sårbare havområdene vi har.

Dette er galskap satt i system – og det skjer akkurat nå!

Konsekvensene er omfattende: støy og lydbølger under vann, risiko for oljeutslipp, mikroplast fra slitasje, elektromagnetiske felt som påvirker livet i havet, ødelagte gyteområder, fuglekollisjoner, ferdselsforbud og enorme inngrep på havbunnen. Dette kommer i tillegg til det som rammer oss alle: tap av friluftsverdier, ødelagt kystlandskap og et havområde som blir utilgjengelig for både folk og fiskere.

Miljøvernforbundet har vært i front mot vindindustri, både på land og til havs, helt siden 1999. Og vi står like støtt nå som da: Vindkraft er ikke svaret. Ikke på land, og heller ikke i havet. Å bygge ned natur for å «redde klimaet» er en logisk feilslutning. Havvind er ikke grønt, og konsekvensene er for store.

Ut av syne, ut av sinn? Nei. Ikke her. Ikke når 370 meter høye turbiner skal reise seg over havet og bli synlige langt innover Østlandet. Ikke når havmiljøet trues av en industri som ikke engang evner å rydde opp på land.

Miljøvernforbundet står i fremste rekke i kampen mot VIDAR-prosjektet, og vi kommer til å bruke alle verktøy vi har for å stoppe det!

Foto: Norges Miljøvernforbund

GOOGLE DATA- SENTERET I SKIEN

når én kommune gir bort kraften hele landet trenger

Saksbehandler: Arnfinn Nilsen

På miljøturnéens befarings i Skien 4. oktober fikk vi se med egne øyne hva som nå utspiller seg i Telemark: fjell som sprenges bort, enorme flater som planeres og et helt landskap som gjøres klart for én av verdens største kraftslukere, et datasenter for Google.

For hva er prisen Norge skal betale? Google planlegger å bruke 5 prosent av all norsk kraft. Til gjengjeld får samfunnet rundt om lag 100 arbeidsplasser. Det betyr at én enkelt aktør, et globalt konsern uten forankring i Norge, forsyner seg av våre felles strømrressurser på en måte som vil påvirke hele energisystemet i tiår fremover.

Gir det mening? Nei, mener vi i Miljøvernforbundet.

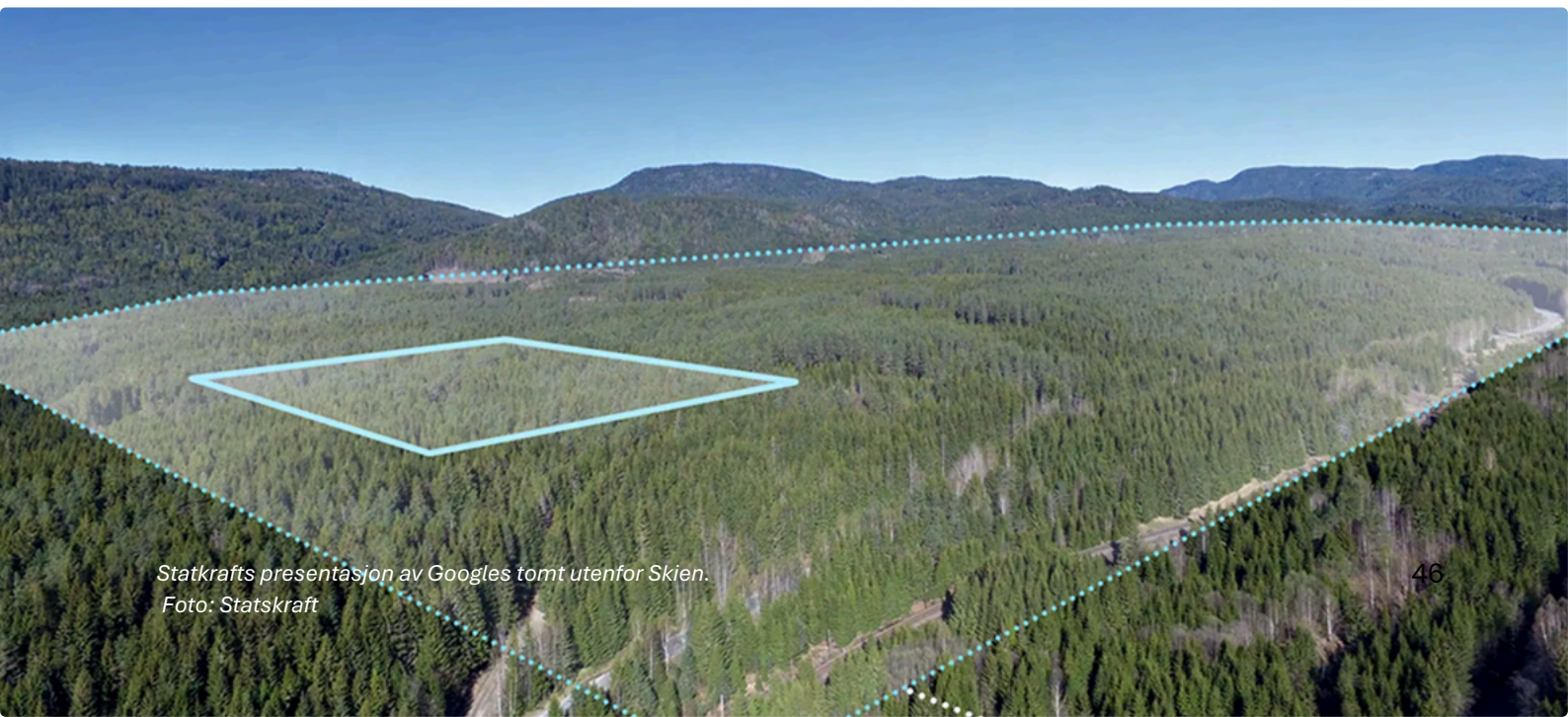
Dette handler ikke om én kommune og ett byggeprosjekt. Dette handler om hvem som egentlig skal ha råderett over energien i Norge. Når Skien kommune kan vedta, helt alene, å gi bort 5 prosent av Norges kraft,

da er noe fundamentalt galt. Strøm er en nasjonal ressurs, og den må forvaltes som det. Dagens system er et smutthull i demokratiet, og det må tettes raskt.

For spørsmålet vi må stille er enkelt: Hvem skal betale prisen for Googles strømforbruk? Det blir ikke Google. Det blir ikke Skien. Det blir alle andre. Kommuner som må tåle naturinngrep for ny kraftutbygging, husholdninger som får høyere priser, og et næringsliv som allerede er presset i kraftmarkedet. Flere kommuner kan bli tvunget til å avgi natur og arealer for å dekke behovet som én kommune har sagt ja til å skape.

Dette er ikke bærekraft. Dette er ikke samfunnsnyttig. Dette er et system som gir globale superforbrukere fri tilgang til norsk kraft, helt uten overordnet plan eller prioritering. Miljøvernforbundet mener kraftsystemet må bygges om – fra grunnmuren.

Vi trenger strengere prioritering, nasjonal styring og et tydelig prinsipp om at kraft skal brukes først og fremst der den skaper reell samfunnsverdi. Et datasenter av disse dimensjonene, med dette strømforbruket, hører ikke hjemme i et land som samtidig vurderer naturødeleggende kraftutbygginger for å dekke etterspørselen.

*Statkrafts presentasjon av Googles tomt utenfor Skien.
Foto: Statkraft*

SOLABBOR OG ROTENON

når Miljødirektoratet vil utrydde et helt økosystem

Saksbehandler: Arne Roger Hansen

5. oktober dro vi til Asker for å befare én av de mest oppsiktsvekkende sakene i årets turné: Miljødirektoratets plan om rotenonbehandling i fire vann i Asker, Moss, Lier og Indre Østfold for å bli kvitt solabbor. Et inngrep så dramatisk at det i praksis dreper alt liv i vannet.

For den som tror rotenon bare «tar én art», tro om igjen. Rotenon er en nervegift. Den kveler alt som puster med gjeller. Alle arter, hele næringskjeden. Hele økosystemet. Og for hva? For å fjerne en liten fisk på 10–15 centimeter som trygt kan fiskes ut med garn, ruser og systematiske uttak – til og med av lokale frivillige som gjerne ville gjort jobben. Det er ikke bare miljøfaglig feil. Det er hodeløst idioti.

Miljøvernforbundet har vært grunnleggende og konsekvent imot rotenonbehandling i alle år. Å helle gift i naturen for å løse et problem som kan håndteres på langt smartere og mer skånsomme måter, er for oss helt ute av fatning. Når staten selv foreslår å utslutte et fullt fungerende økosystem samtidig som de mangler dokumentasjon på hvilke arter som faktisk er stedegne, sårbare eller truede, da er det ikke miljøforvaltning lenger. Det er miljøødeleggelse!

Lokale fiskere melder om at vannene inneholder arter som abbor, mort, sørv, karuss og ørret – og i flere tilfeller rødlistearten ål. Det finnes også mulig salamander og en rekke andre arter som vil dø en smertefull død dersom vannet forgiftes.

Med andre ord: Man søker om å utrydde to arter, vel vitende om at man faktisk utrydder alle. Det er ikke bare dårlig miljøforståelse, det strider mot både naturmangfoldloven og vannforskriften. I tillegg viser erfaringer at rotenon kan bli liggende lenge i bunnsedimentene og føre til ubotelige skader over tid, blant annet redusert forplantningsevne hos arter som i utgangspunktet ikke skulle vært påvirket.

Og alt dette for en art som ikke sprer seg til større, kaldere vann. Som ikke har økosystemeffekter som truer norsk natur. Som kan fiskes ut med enkle og rimelige tiltak. Bevist at kan dø ut naturlig i en rekke vann med ugunstige forhold!

Det finnes smartere, mer målrettede og langt mer miljøvennlige metoder enn å helle gift i naturen.

Skal vi virkelig kaste millioner av kroner på å drepe et helt økosystem når de samme pengene kunne gått til lokale lag, frivillige og arbeidsplasser for å gjøre uttaket manuelt?

Vi krever full stans i planene og har formelt bedt Miljødirektoratet avslå søknaden. Vi godtar ikke gift i naturen når bedre løsninger finnes. Om rotenon-behandlingen skulle starte har vi allerede varslet vår tilstedeværelse. Vi står ikke på sidelinjen!

Foto: Norges Miljøvernforbund

HARDANGERVIDDA

når lek på snø blir en kamp mellom liv og død for villreien

Saksbehandler: Jon Bakke og Ruben Oddekakalv

På Hardangervidda møtes to virkeligheter: For kitere er det lek, mestring og vind i seilet. For villreinen er det vinter, sult og kamp for å overleve.

På vår befaring i Eidfjord ble dette mer synlig enn noen gang. Kitere bruker de samme kritiske områdene som reinsdyrene er helt avhengige av om vinteren, og konsekvensene er langt mer dramatiske enn mange vil innrømme. Villreinen forvaltes som en nasjonal ansvarsart. Likevel er vinterbeitene deres i ferd med å bli forstyrret i en skala som få egentlig forstår.

Dette er ikke noe Miljøvernforbundet mener alene. En samlet villreinforvaltning advarer mot aktiviteten. Når reinsdyrene jages ut av vinterbeitene sine, tvinges til å flykte lange avstander eller presses inn i områder uten mat, påvirkes hele bestanden. Det kan i ytterste konsekvens være dødelig. Og alt dette, for hva? For menneskers lek. For moro. For aktivitet som like gjerne kunne funnet sted et annet sted.

Vi skal være tydelige på én ting: Dette handler ikke om å forby kiting som aktivitet.

Dette handler om hvor den foregår. Rutevalg, terrengvalg og mangel på respekt for villreinens leveområder er den reelle utfordringer, ikke selve sporten.

På Hardangervidda er vinteren en tid der reinsdyrene balanserer helt på grensen av det de tåler. De har lite energi, begrenset mattilgang og må spare på kreftene. Når skiløpere, hundspann, snøskutere og særlig kitere dukker opp i feil områder, blir resultatet stress, flukt og energitap som reinsdyrene ikke har råd til. Noen ganger løper de seg rett og slett i hjel.

Vi i Miljøvernforbundet sier derfor det alle burde kunne enes om: Kan vi ikke la villreinen få vinterområdene sine i fred, og heller kite et annet sted?

Når en aktivitet går fra å være friluftsliv til å være en direkte trussel mot en sårbar art, må vi tørre å sette grenser. Kiting i villreinens vinterbeiter er en slik trussel. Det er ikke allemannsrett – det er rett og slett mangel på ansvar. Miljøvernforbundet krever nå forbud mot kiting i villreinens vinterområder på Hardangervidda. Det handler ikke om å nekte folk friluftsliv. Det handler om å sikre at en av Norges viktigste og mest ikoniske arter fortsatt har et sted å leve.

Villreinen har ikke stemme selv. Derfor må vi være den stemmen.

TANNBØRSTEDEPONIET

“Jordan vet hvordan”, eller hvordan var det nå igjen?

Saksbehandler: Jon Bakke

6. oktober stod vi i Åsnes kommune, midt i et av de mest absurde og groteske eksemplene på plastforurensning. Et berg av tannbørster, hundretusener av dem, alle merket Jordan. I alle farger. I alle varianter. Lag på lag av gamle produkter, oppvaskkoster, produksjonsrester og plastfragmenter som går i oppløsning og sakte men sikkert forurenses naturen.

Vi kaller det tannbørstedeponiet. Og det ligger der fortsatt, til tross for år med medieoppslag, politiske løfter og ansvarsfraskrivelse.

Dette er ikke et mystisk deponi fra ukjent hold. Her er historien krystallklar: Jordan betalte en gårdbruker for å ta imot avfallet for flere tiår siden. Avfallet ble aldri behandlet forsvarlig. Bonden er gått bort. Og igjen står et fjell av Jordan-produkter i hjertet av Finnskogen, uten at noen tar ansvar. Det er ikke bare pinlig. Det er miljøkriminalitet i sakte film.

Da Miljøvernforbundet ble kontaktet av lokalbefolkningen, var budskapet enkelt:

«Vi trenger hjelp. Ingenting skjer.»

Så vi dro. Vi dokumenterte. Vi publiserte. Og vi tok direkte kontakt med både Åsnes kommune og Orkla, som nå eier Jordan. Vi forventet handling. Det fikk vi ikke.

Saken er i sin kjerne utrolig enkel: Rydd opp. Ingen flere utredninger, ingen flere møter, ingen flere runder med skyldplassering. Bare rydding. Dette er plast som brytes ned til mikroplast og sprer kjemikalier, midt i naturen og midt i dyrenes leveområder. På befaringen fant vi spor etter både vilt og fugl: dyr som må leve, spise og bevege seg gjennom et teppe av plast mennesker har dumpet i naturen.

For dyrene har ikke et valg. Det har Orkla.

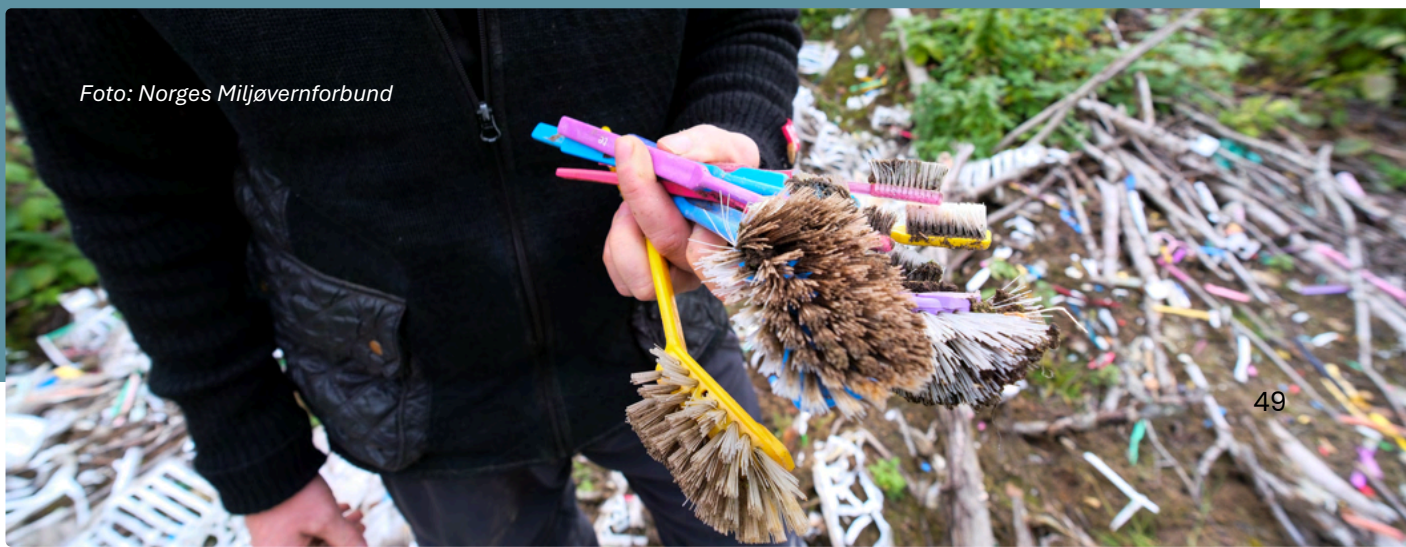
Vi i Miljøvernforbundet mener at ansvaret nå ligger hos selskapet som har tjent store penger på å være markedsledende på børster i Norden. Ikke nødvendigvis fordi de juridisk kan tvinges til det, men fordi de moralsk bør stå i front når det gjelder produkter de selv har satt navnet sitt på. Når Orkla kjøpte Jordan, kjøpte de også arven etter Jordan. En del av den arven ligger nå som et plastfjell i skogen.

Orkla har ressursene. De har midlene. De har kapasiteten. Men viljen mangler.

Derfor forbereder vi nå et betydelig trykk mot både Orkla og kommunen. Om det ikke kommer en konkret dato for opprydding snart, vil Miljøvernforbundet intensivere arbeidet gjennom både aksjoner, kampanjer og medieoppmerksomhet. Denne saken skal ikke få dø hen i stillhet, den skal løses!

For plasten forsvinner ikke. Naturens tålegrense forsvinner ikke. Og ansvaret forblir, helt til noen faktisk handler.

Foto: Norges Miljøvernforbund

ANDFJORD SALMON

når "bærekraft" brukes som
unnskyldning for å sprengne ned kysten

Saksbehandler: Arne Roger Hansen

På Andøya reiser det seg nå et av Norges største landbaserte oppdrettsanlegg, midt i et av landets mest sårbare og unike kystområder. Under miljøturnéens befaring dro vi dit for å se inngrepene selv.

Det vi fant, bekreftet frykten vår: enorme sprengningsområder, utsprengt berg, ødelagte kystlinjer og en natur som aldri vil kunne bli den samme igjen.

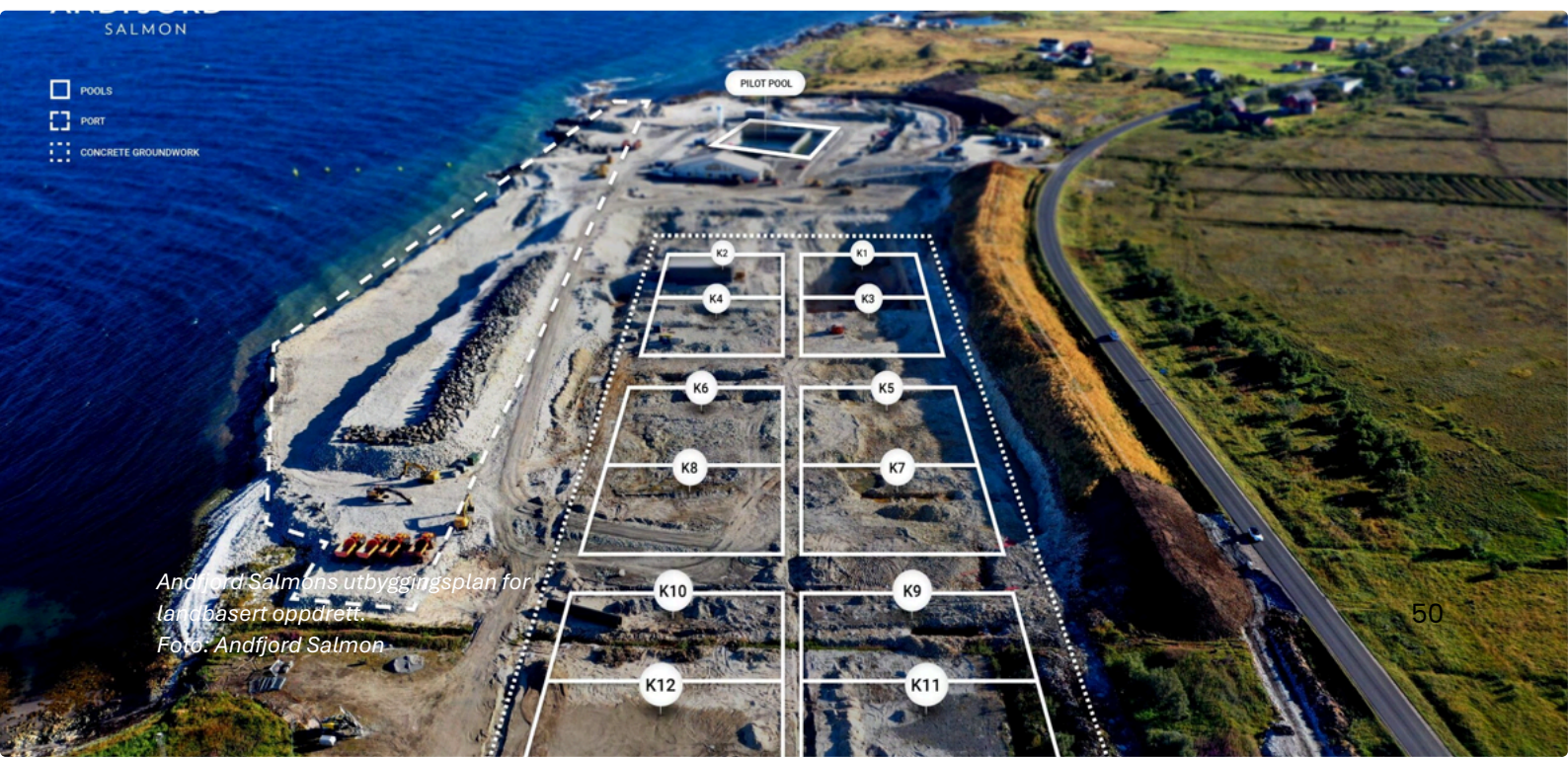
Dersom alle norske oppdrettsanlegg skal flyttes på land – slik enkelte nå argumenterer for – vil det kreve sprenging og nedbygging av et areal tilsvarende over 9 000 fotballbaner langs norskekysten. Alt dette for én næring: en milliardærbransje som allerede har ødelagt store deler av villaksens leveområder, og som nå forsøker å pakke inn sine nye industribygg i et grønt og bærekraftig språk.

Men sannheten er brutal: Landbasert oppdrett er ikke bærekraftig. Det blir bare en annen måte å ødelegge naturen på.

Naturen og faunaen på Andøya må nå bære kostnaden for nok et gigantprosjekt i oppdrettsindustrien. Det handler ikke om lokal verdiskaping eller matforsyning, det handler om profitt. Naturen er sisteprioritet i et system som jager marginer, ikke økologisk balanse. Bare byggingen av slike anlegg medfører:

- massive sprengninger
- ødelagte kystområder
- permanente inngrep i sårbare naturtyper
- risiko for forurensning og utslipp
- stort energiforbruk
- enorme mengder betong og stål
- og et produksjonssystem som fortsatt baserer seg på å føre opp en rovfisk.

Miljøvernforbundet er derfor klinkende klare: **Vi støtter ikke landbasert oppdrett.** Ikke nå. Ikke senere. Det har vi stått på i over 20 år. Å sprengne ned norskekysten for å bygge industriell fiskeproduksjon i betongbasseng er ikke grønn omstilling, det er naturødeleggelse.

AKVAFUTURE

lukkede anlegg i sjø er et klart steg i riktig retning

Saksbehandler: Ida Ringdal og Ruben Oddekalv

Når vi i Miljøvernforbundet kritiserer oppdrettsnæringen, gjør vi det fordi dagens drift ødelegger natur, sprer sykdommer, slipper ut store mengder avfall og skader villaksen. Men det er like viktig for oss å vise til løsninger og alternativer, og fremheve de aktørene som faktisk prøver å gjøre noe bedre.

Derfor har vi besøkt Akvafuture i Brønnøy kommune ved flere anledninger. Vi har gått grundig gjennom driftsløsningene, sett anleggene fra innsiden, diskutert fiskehelse, teknologi og avfallshåndtering. Og én ting er klart: Akvafuture representerer ikke bærekraft, men de representerer en betydelig forbedring.

Oppdrett av laks vil biologisk sett aldri kunne bli fullt bærekraftig. Det er en rovfisk som spiser langt mer enn den produserer, krever store fôrressurser og medfører betydelige utslipp. Men vi kan redusere skadeomfanget dramatisk. Og det er her lukkede anlegg i sjø i dag ligger flere hakk foran alt annet i næringen.

I lukkede gjennom-strømningsanlegg som hos Akvafuture:

- Fanges avfall og avføring opp, slik at biomassen kan brukes videre i stedet for å slippe ut giftige gasser og næringsstoffer i fjordene.

- Rømming er tilnærmet eliminert, noe som er avgjørende for villaksen.
- Lakselus holdes ute av anlegget, som hindrer spredning til villaks og kutter behovet for kjemikalier, medisin og lusebehandling.
- Fiskehelsen bedres, med mindre stress, lavere dødelighet og bedre vannkvalitet.

Kontrollen øker, slik at man overvåker hele systemet og kan stanse problemer før de blir miljøskader.

Dette betyr ikke at vi applauderer oppdrettsindustrien. Det gjør vi ikke. Men når hele Norge diskuterer løsninger som innebærer å sprengne ned kystlinjer, bygge energikrevende landanlegg eller fortsette som før, da er det vår plikt å vise hva som faktisk finnes av bedre alternativer.

Akvafuture er ikke perfekte. Men de viser vei. De viser at teknologien finnes. Og de viser at næringen kan ta store steg i riktig retning, hvis de vil.

Miljøvernforbundet kommer til å fortsette å følge denne utviklingen tett. Vi skal fortsatt være kritiske, tydelige og urokkelige der natur og villaks står i fare. Samtidig skal vi fortsette å fremheve de aktørene som faktisk forsøker å redusere skadeomfanget og drive mer ansvarlig enn resten av bransjen.

*Akvafuture driver oppdrett i sjø i lukkede "Akvapods"-merder.
Foto: Akvafuture*

AVSLUTTENDE ORD

Miljøturnéen 2025 har vist én ting over alt annet: ekte miljøvern skjer i felt. Det skjer ikke i rotete møtepapirer, ikke i endeløse prosesser og ikke bak kontordører. Det skjer når noen drar ut, ser skadene med egne øyne, dokumenterer det som andre overser, og står sammen med folk som trenger en stemme.

Natur og miljø blir ikke reddet av gode intensjoner. Den blir reddet av handling. Og handling starter der problemene faktisk finnes. Derfor kommer vi til å fortsette. Ut i felt. Ut i hele landet. Ut dit naturen trenger oss mest.

Miljøet har ingen tid å miste – og
Miljøvernforbundet er klare for 2026.

Folgefonna skisenter.
Foto: Norges Miljøvernforbund

Miljømarkedet Bruktbygg

Under Puddefjordsbruen, i Professor Hansteensgate 55 i Bergen, ligger Miljøvernforbundets egne gjenbruksbutikk Miljømarkedet.

I butikkens 4 etasjer tilbyr vi alt fra klær, møbler, bøker og servise til dører, vinduer, toaletter og byggevarer til veldig rimelige priser. Butikken drives av at privatpersoner og firmaer donerer gjenstander de ikke lenger trenger, og overskuddet av salget går til aktivt miljøarbeid i Norges Miljøvernforbund.

Vi er stolte over å være den største gjenbruksbutikken i Bergen, som samtidig er en av de rimeligste. Selv om gjenbruk har blitt trendy, mener vi at tilgjengelighet og rimelige priser på brukte varer er avgjørende for å oppmuntre så mange som mulig til å kjøpe brukt - og det tilbyr vi!

Nysgjerrig på butikken?

Sjekk butikkens facebookside eller instagram @miljomarkedet

Åpningstider

Mandag: 10:00-16:30

Tirsdag: 10:00-16:30

Onsdag: 10:00-16:30

Torsdag: 10:00-19:00

Fredag: 10:00-16:30

Lørdag: 11:00-18:00

Søndag: Stengt

Bli medlem på nmf.no og få 10% rabatt på ALLE varer i butikken!

Luden Selskapslokale

Luden Selskapslokale er et rustikt og historisk lokale med aner fra 1700-tallet som byr på en unik atmosfære. Luden er med sitt sær-preg og fasiliteter et sted utmerket for arrangementer som bryllup, bursdager, jubileum, firmasammenkomster, konfirmasjoner, kursogkonferanser, frokostmøter o.l. Lokalet ligger sentrumsnært i Skuteviken i Bergen.

Info Luden

Booking Luden

Seletun Miljøhotell

Miljøhotellet Seletun er kanskje Europas mest miljøvennlige ak tivitetscenter og selskapslokale. Her finner du blant annet scene med amfi, fullspekket kurs og konferansesal, møterom, grillhytte, bålplass, kanopadling, peisestue med bar, pil og bue bane, tømmerstuer, brudehus og brygge med sandstrand - kun 30 minutter utenfor Bergen sentrum.

Info og booking Seletun

ANDRE SAKER

Besøk gjerne nettsiden vår nmf.no for å lese mer i dybden på miljøsakene vi har jobbet med den siste tiden. Her kan du også følge miljøarbeidet vårt i tiden fremover.

Krav om opprydding og tilbakeføring av naturen ved tidligere Folgefonna Sommerskisenter

NMF har vært på befaring ved det som en gang var Folgefonna Sommerskisenter. Skisenteret er nå historie – men naturen som omgir Norges tredje største isbre bærer dessverre preg av et «havari». Midt i denne storslåtte og sårbare naturen ligger spor etter menneskelig aktivitet som ikke hører hjemme her. Nå må det ryddes skikkelig, og naturen tilbakeføres så langt det er mulig. Les mer: <https://nmf.no/krav-om-opprydding-og-tilbakeforing-av-naturen-ved-tidligere-folgefonna-sommerskisenter/> Opprydding har skjedd: <https://www.hardanger-folkeblad.no/fekk-rydda-vekk-heisanlegget-i-grevens-tid-skulle-nok-ikkje-venta-sa-veldig-mykje-lenger-nei/s/5-22-734034>.

NMFs innsigelse mot Ewz sitt tilsnikingsforsøk i Måkaknuten vindkraftverk

Striden om Måkaknuten vindkraftverk tilspisser seg og Bjerkreim kommune går nå imot Ewz sitt forslag om et nytt batterianlegg. Les mer: <https://nmf.no/bjerkreim-kommune-stotter-miljovernforbundets-innsigelse-mot-ewz-sitt-tilsnikingsforsok-i-makaknuten-vindkraftverk/>

Havbruksmeldingen: Utsettelse og svekkelse på naturens bekostning

Torsdag 12 juni ble Havbruksmeldingen behandlet i Stortinget. Resultatet ble at en allerede svak og mangelfull melding ble ytterligere utvannet gjennom et politisk forlik mellom Høyre, FrP, Ap, Sp, Venstre og SV, der store deler av meldingen nå skal utredes på nytt. Dette inkluderer blant annet en ny gjennomgang av lakselusas påvirkning på vill laksefisk, et signal om at myndighetene fortsatt lar seg påvirke av oppdrettsnæringens langvarige kampanje for å så tvil om vitenskapelig konsensus. En revidert melding skal legges frem i 2026, men virkningene forventes ikke før tidligst i 2028–2030, om noen gang... Les mer: <https://nmf.no/havbruksmeldingen-utsettelse-og-svekkelse-pa-naturens-bekostning/>

Ulovlig bjørnefelling i Jarfjord: NMF anmelder Statens naturoppsyn (SNO)

Miljødirektoratet ga Statens naturoppsyn (SNO) tillatelse til å felle én bestemt binne med bjørnunger.

Jaktlaget, ledet av SNO, skjøt i stedet en hannbjørn – ikke den tillatte binna. Norges Miljøvernforbund anmelder derav de ansvarlige på grunnlag av at en fredet brunbjørn ble skutt med overlegg.

Fellingstillatelsen var på et spesielt dyr og et annet dyr blir felt. Tillatelsen er brutt og da blir fellingen et lovbrudd. Les mer: <https://nmf.no/ulovlig-bjornefelling-i-jarfjord-nmf-anmelder-statens-naturoppsyn-sno/>

Stortingsvalget 2025 - Hjertesukk fra en bestefar i Miljøvernforbundet

Dette var en valgkamp vi burde skamme oss over! Noen mer enn andre, men vi har vært en del av denne farsen alle sammen, også hjemmesitterne! Les mer: <https://nmf.no/stortingsvalget-2025-hjertesukk-fra-en-bestefar-i-miljovernforbundet/>

Norges Miljøvernforbund er dypt skuffet over regjeringens havbruksmelding: svikter villfisken og miljøet

NMF reagerer kraftig på regjeringens havbruksmelding som ble lagt fram 10. april 2025. I stedet for å ta et nødvendig og ansvarlig oppgjør med miljøskadelig oppdrett i åpne merder, legger meldingen opp til fortsatt vekst og selvregulering for næringen. NMF er særlig skuffet over manglende tiltak mot torskeoppdrett og det totale fraværet av krav om lukkede anlegg som kunne ha beskyttet både villfisk, fjorder og det marine økosystemet. Les mer: <https://nmf.no/norges-miljovernforbundet-er-dypt-skuffet-over-regjeringens-havbruksmelding-svikter-villfisken-og-miljoet/>

Torskeoppdrett – NMFs standpunkt om risikoreduserende tiltak mot gyting: En utfordring for både natur og dyrevelferd

NMF har gjennomgått Fiskeridirektoratets (FD) forslag om risikoreduserende tiltak for å hindre gyting hos torsk i oppdrettsanlegg og har kommet frem til flere viktige betraktninger, som vi mener bør adresseres for å sikre en mer effektiv og bærekraftig regulering. Selv om FD har kommet med noen gode forslag, er det vårt syn at det er behov for ytterligere justeringer for å forhindre gyting i oppdrettsmerdene og at straffen for ikke å etterleve kravene bør økes betraktelig. Les mer: <https://nmf.no/torskeoppdrett-nmfs-standpunkt-om-risikoreduserende-tiltak-mot-gyting-en-utfordring-for-bade-natur-og-dyrevelferd/>

VIDAR offshore vindkraftanlegg - Norske Zephyr ønsker å fylle horisonten langs kystlinjen Østfold til Telemark med 370 meter høye turbiner

Du trodde kanskje ikke det var mulig, men det skal bli enda verre fordi dette er ikke det eneste havvindanlegget som planlegges på svensk side av grensen mot Norge. Kun Vidar offshore vindkraftanlegg alene vil bestå av 91 stk inntil 370 meter høye havvindturbiner klistret helt inntil grensen mot Norge. Les mer: <https://nmf.no/vidar-offshore-vinkraftanlegg/>

Bjerkreim kommune støtter Miljøvernforbundets innsigelse mot Ewz sitt tilsnikingsforsøk i Måkaknuten vindkraftverk
Striden om Måkaknuten vindkraftverk tilspisser seg og Bjerkreim kommune går nå imot Ewz sitt forslag om et nytt batterianlegg. Les mer: <https://nmf.no/bjerkreim-kommune-stotter-miljovernforbundets-innsigelse-mot-ewz-sitt-tilsnikingsforsok-i-makaknuten-vindkraftverk/>

Begynnelsen på slutten for oppdrett i åpne merder?

Regjeringen kom nylig ut med den lange etterlengtede Miljøfleksibilitet-ordningen hvor målet er at oppdrettsindustrien skal kunne «vokse videre» på naturens premisser. Norges Miljøvernforbund (NMF) gir en kort applaus til de nye retningslinjene for vekst, men er tydelige på at dette kun kan være starten på en full omlegging for hele oppdrettsindustrien. Les mer: <https://nmf.no/begynnelsen-pa-slutte-for-apne-merder/>

U-864 rapporten fra Forsvarsmateriell er offentliggjort – Stor glede med en alvorlig bismak

Helt siden «kvikksølvubåten» U-864 ble funnet i 2003 utenfor Fedje, nord for Bergen, har denne saken vært en ren verkebyll for kystfolket. Folkelig påtrykk for å få hevet og fjernet både vrakdelene og dens dødelige last bestående av inntil 67 tonn metallisk kvikksølv sammen med ammunisjon og torpedoer har i stor grad blitt trenert, ignorert, og dessverre også aktivt motarbeidet av våre myndigheter. En av denne klodens aller største miljøproblemer kan så visst ikke bare «feies under teppet». Les mer: <https://nmf.no/u-864-rapporten-fra-forsvarsmateriell-er-offentliggjort-stor-glede-med-en-alvorlig-bismak/>

NMF krever stans i Veidekkes virksomhet på Raudsand – Miljøhensyn må gå foran industriinteresser

Til tross for klare krav til miljøsikring har Veidekke valgt en billig og risikofylt løsning på sitt deponi i Raudsand. Med mangelfull tetting og mulig lekkasje til naturen, mener NMF mener nok er nok. Nå krever vi dagbøter, full opprydding – og stans i driften til avvikene er rettet. Les mer: <https://nmf.no/nmf-krever-stans-i-veidekkes-virksomhet-pa-raudsand-miljohensyn-ma-ga-foran-industriinteresser/>

NMF krever forsvarlig inngjerding av forurenset område i Hustadvika

NMF gjennomførte en befarings av de forurensete eiendommene gnr/bnr 162/206 og 164/604 i Hustadvika kommune, etter konkursen i foretaket Miljøservice Eide AS. Befaringen, ledet av daglig leder Ruben Oddekav sammen med ansatte i NMF avdekket alvorlige mangler. Les mer: <https://nmf.no/norges-miljovernforbund-krever-forsvarlig-inngjerding-av-forurenset-omrade-i-hustadvika/>

NMF anmelder Oceanize AS for bevisst forurensning etter befarings

Etter tips fra lokale medlemmer var Miljøvernforbundet den 16.04.2025 på befarings hos bedriften Oceanize AS. Tipsene vi hadde fått gikk på generell forsøpling, store utslipp av mikroplast, nedgravd søppel og en bedrift som overhodet ikke drev i samsvar med tillatelsen eller tok nødvendige hensyn til miljøet lokalt. Les mer: <https://nmf.no/stort-forbedringspotensiale-hos-oceanize-as-miljovernforbundet-har-anmeldt-bedriften-etter-alvorlige-funn/>

NMF Anmeldte Trondheim kommune for alvorlige kloakkutslipp

Norges Miljøvernforbund anmeldte Trondheim kommune den 19.juni for gjentatte utslipp av urensset kloakk og forsøpling i Nidelva, i strid med forurensningsloven. Etter avsløringer i Adresseavisen og påtrykk fra NMF, har kommunen snudd – og lover nå opprydding. Men miljøskadene er allerede store. Les mer: <https://nmf.no/nmf-anmeldte-trondheim-kommune-for-kloakkutslipp/>

Gjentatte giftutslipp i lakseelv i Sandnes: Massedød av fisk og alvorlig forurensning

Storåna i Sandnes er et viktig laksevassdrag og rekreasjonsområde for byens innbyggere. Likevel har elva den siste tiden blitt rammet av gjentatte og alvorlige forurensningshendelser – med massedød av fisk og elvemusling som resultat. Norges Miljøvernforbund har engasjert seg tungt i saken og krever nå bedre kontroll med byens utslippssystemer og overvannshåndtering. Les mer: <https://nmf.no/gjentatte-utslipp-i-storana-i-sandnes-massedod-av-fisk-og-alvorlig-forurensning/>

Skytebaner og miljøgifter: En stille økologisk krise i Tromsdalen

Naturen bærer på giftige spor og etter å ha jobbet med den omfattende bly- og tungmetallforurensningen fra det tidligere skytefeltet i Tromsdalen, krever Miljøvernforbundet nå handling. Les mer: <https://nmf.no/skytebaner-og-miljogifter-en-stille-okologisk-krise-i-tromsdalen/>

Ulovlig dumpet bygningsavfall i Bjordal: NMF anmelder forholdet

NMF har anmeldt ukjent gjerningsperson eller personer for grove brudd på Forurensningsloven og Naturmangfoldloven. Bakgrunnen er dumping av diverse bygningsrester i et avsidesliggende skogsområde i Bjordal, Høyanger kommune. Les mer: <https://nmf.no/ulovlig-dumpet-bygningsavfall-i-bjordal-nmf-anmelder-forholdet/>

Tannbørster og plastavfall fra Jordan forsøpler Finnskogen - NMF ber Orkla ta ansvar

NMF vil ikke lenger se, uten å reagere, på at store mengder plastsøppel fortsatt blir liggende igjen i naturen fordi man ikke kan bli enige om hvem som skal ta regningen. Vi jobber dag ut og dag inn for å rydde opp i plastforurensning og vil helst stoppe slik forurensning ved kilden. Vi er derfor sikre på EN ting: Naturen skal ikke ha plastsøppelet eller denne regningen! Les mer: <https://nmf.no/tannborster-og-plastavfall-fra-jordan-forsopler-finnskogen-nmf-ber-orkla-ta-ansvar/>

Bovaer i norsk landbruk: Klimaløsning eller trussel?

Det har vært mye snakk om bovaer, fremsatt som løsningen på landbrukets utslipp, men også diskutert som et problem. Miljøvernforbundet har vært kritisk til innførelsen av bovaer lenge. Les mer: <https://nmf.no/bovaer-i-norsk-landbruk-klimalosning-eller-trussel/>

NMF ber om vern av Storelva – småkraftverk vil true natur og biologisk mangfold

Norges Miljøvernforbund har kontaktet Saltdal kommune, og bedt om at kommunen stiller seg negativ til at Småkraft AS får etablere småkraftverk i Storelva på Setså i Saltdal Kommune. Majoritetseier av Småkraft AS er det nederlandske pensjonsfondet APG. Utover dette er eierne et tysk forsikringsselskap, samt fond som forvaltes av det tyske investeringsselskapet Aquila Capital. Les mer: <https://nmf.no/nmf-ber-om-vern-av-storelva-smakraftverk-vil-true-natur-og-biologisk-mangfold/>

Begynnelsen på slutten for oppdrett i åpne merder?

Regjeringen kom nylig ut med den lenge etterlengtede Miljøfleksibilitet-ordningen hvor målet er at oppdrettsindustrien skal kunne «vokse videre» på naturens premisser. Norges Miljøvernforbund (NMF) gir en kort applaus til de nye retningslinjene for vekst, men er tydelige på at dette kun kan være starten på en full omlegging for hele oppdrettsindustrien. Les mer: <https://nmf.no/begynnelsen-pa-slutte-for-apne-merder/>

NMF reagerer sterkt på søknad om utrydding av fisk i 4 vassdrag med gift.

Statsforvalteren søker Miljødirektoratet om tillatelse etter forurensningsloven og laks- og innlandsfiskekloven til rotenonbehandling av Verpentjerna, Molbekktjern, Stuvstjern og Trollbergstjern i henholdsvis Asker, Moss, Lier og Indre Østfold kommune. Les mer: <https://nmf.no/norges-miljovernforbund-reagerer-sterkt-pa-soknad-om-utrydding-av-fisk-i-4-vassdrag-med-gift/>

Miljøvernforbundet krever ekte marint vern: Norge må stanse 'juksevernet' av havet

NMF krever et vesentlig bedret marint vern i tråd med tilgjengelig oppdatert kunnskap. Vi kan ikke akseptere et «juksevern» som er fullstendig uthulet av unntak og dispensasjoner. Det må på plass en ekte, helhetlig marin verneplan der de viktige nøkkelområdene må få nullfiske med høy eller full beskyttelse! Les mer: <https://nmf.no/miljovernforbundet-krever-ekte-marint-vern-norge-ma-stanse-juksevernet-av-havet/>

Grovt naturinngrep langs Beiarelva politianmeldt. Miljøvernforbundet krever full tilbakeføring av naturen

Etter en grundig befarings (26 juni 2025) leverte Norges Miljøvernforbund både politianmeldelse og et formelt krav om full tilbakeføring av naturen langs Beiarelva – et nasjonalt laksevassdrag i Beiarn kommune. De ansvarlige står bak omfattende ulovlige inngrep i sårbar vassdragsnatur. Store deler av elveleiet er ødelagt, laksetrappen er ikke ferdig bygget – og tillatelsen er overskredet på en rekke punkter. Les mer: <https://nmf.no/grovt-naturinngrep-langs-beiarelva-politianmeldt-miljovernforbundet-krever-full-tilbakeforing-av-naturen/>

Det er på tide med en revisjon av allemannsretten: Naturen må komme først!

Allemannsretten har lenge vært en del av norsk natur- og kulturarv, en rettighet som tillater oss å ferdes fritt i naturen med respekt for omgivelsene. Men i dag står vi overfor en natur- og arts Krise som krever at denne retten tilpasses den nye virkelighet. Teknologisk utvikling, økt turisme og endrede bruksmønstre har gjort at praksisen rundt allemannsretten i mange tilfeller går på bekostning av naturen og dyrelivet. Dette er spesielt tydelig i våre sårbare villmarksområder som Hardangervidda, hvor konflikten mellom menneskers aktiviteter og naturens behov stadig tilspisses. Les mer: <https://nmf.no/tid-for-en-revisjon-av-allemannsretten-naturen-ma-komme-forst/>

NMF krever umiddelbare tiltak for å redde elvemuslingen i Lennaelva

Den sårbare elvemuslingen står i fare for å utryddes i Lennaelva i Trøndelag grunnet vannkraftreguleringer. NMF krever nå at NVE pålegger minstevannføring for å sikre artens overlevelse. Les mer: <https://nmf.no/nmf-krever-umiddelbaretiltak-for-a-redde-elvemuslingen/>

NMFs hørings svar mot tiltaksplaner for villrein - Villreinen trenger mer enn bare fine ord

Villreinen trenger mer enn festtaler, signaturer og fine ord – det må knallhard lut til om vi skal klare å holde det nasjonen Norge har lovet det internasjonale samfunn – nemlig å ta vare på villreinen! Les mer: <https://nmf.no/villrein-trenger-mer-enn-bare-fine-ord/>

Kampen mot svartelistede lupiner på ny vei

Da NMF oppdaget at en nyopparbeidet veiskråning langs E39 på Bogafjell utenfor Sandnes var full av svartelistede lupiner, reagerte vi umiddelbart. De invaderende plantene er forbudt å spre og vanskelige å bli kvitt, at de har fått fotfeste i en nylig opparbeidet vegstrekning er i strid med alle miljøkrav. Les mer: <https://nmf.no/kampen-mot-svartelistede-lupiner-pa-ny-vei/>

NMF anmelder nok engang rømming av torsk

Denne gangen er det rømt et ukjent antall torsk fra Kime Akva sitt anlegg i Astafjorden i Sør-Troms. Det var lokale fiskere som først oppdaget at det var masse oppdrettstorsk i fangstene nær anlegget i Forså, sent november 2025. Les mer: <https://nmf.no/nmf-anmelder-nok-en-gang-romming-av-torsk/>

Med rett til å drepe: Startskuddet har gått for årets lisensjakt på rødlistet ulv

01.12.2025 var for oss og mange som oss, en vond og skamfull dag. Da startet lisensjakten på ulv. Politikere i et av verdens rikeste land kan ikke akseptere at dette dyret, som de åpenbart hater, har en usedvanlig viktig rolle i økosystemet de lever i. De kan akseptere at 100 tusenvis av sau og andre beitedyr dør i løpet av en beitesesong. Men om noen av disse skulle bli mat for en ulveflokk, da må ulvene dø. Les mer: <https://nmf.no/med-rett-til-a-drepe-startskuddet-har-gatt-for-arets-lisensjakt-pa-rodlistet-ulv/>

Ulvejakt i Norge utfordres i retten – NMF leverer støtteskriv for totalforbud

Norges Miljøvernforbund stiller seg fullt og helt bak kravet om totalforbud mot ulvejakt i Norge. Som part i en rekke miljøsaker gjennom flere tiår kan vi med klarhet slå fast at forvaltningen av den sørsandinaviske ulvestammen er både faglig uforvarlig og internasjonalt kritikkverdigg. Dette er bakgrunnen for at vi denne uken har sendt et støttende prosesskriv til Oslo tingrett i forbindelse med stevningen fra Foreningen «Ulv i hele Norge». Les mer: <https://nmf.no/ulvejakt-i-norge-utfordres-i-retten-nmf-leverer-stotteskriv-for-totalforbud/>

Norges Miljøvernforbund krever bedre miljøtiltak ved utfylling i Borgundfjorden

NMF uttrykker sterk bekymring for de miljømessige konsekvensene av det planlagte utfyllingsarbeidet i Kipervika i Ålesund. I forbindelse med Statsforvalteren i Møre og Romsdal sin behandling av tiltaket (saksnr. 2024/1097), har NMF gjennomført befarings i området for å vurdere virkningene på det marine miljøet og den sårbare fjorden. Les mer: <https://nmf.no/norges-miljovernforbund-krever-bedre-miljotiltak-ved-utfylling-i-borgundfjorden/>

Ekte miljøvern krever mot.

VI HAR DET. HAR DU?

Bli medlem - NMF.no

Norges Miljøvernforbund
Org.nr. 871 351 082
Skutevikbodene 24

Postadresse:
Postboks 593
5806 Bergen

Tlf: 55 30 67 00
nmf@nmf.no

Scan QR koden

Eller besøk
www.nmf.no/medlem